

حضرت امام محمد باقر علیه السلام

مِنَ الطَّاعَةِ وَصَحَّحَهُمْ بِهِ مِنَ الذَّنُوبِ قَالَ فَادْعَى اللَّهُ إِلَى الْمَلَائِكَةِ أَنْ ائْتُوا مِنكُمْ مَلَائِكِينَ حَتَّى أَهْبَطَهُمَا
 إِلَى الْأَرْضِ ثُمَّ اجْعَلْ فِيهِمَا مِنْ طَبَايِعِ الْمَطْعِمِ وَالْمَشْرِبِ وَالشَّهْوَةِ وَالْحَرَمِ وَالْعَمَلِ مِثْلَ مَا جَعَلْتَهُ فِي
 وَلَدِ آدَمَ ثُمَّ اخْتَبِرْهُمَا فِي الطَّاعَةِ لِي فَرَسُودَ جُودِ مَنَاجِرِ شَيْكَاكِ إِذَا عَمِلَ أَهْلُ زَمِينِ جَعَلَتْ دَرُصُورُ
 نِيْدَانِ دَرِ اسْمَانِ بِنْدُكُتْ كَرُوكَارِ قَهَارِ خَوَاسْتِ تَا زَمَرَاتِ قُدْرَتِ وَنَفُوزِ امْرُوفِرَانِ خُودِ وَرَجَلِ آوَرُوشِ
 بِأَفْرَشْتِكَاكِ نَمَائِيْنَ كِرُوَانِ دَوَازِ نِجْمِ طَبِيعَتِ آيْشَانِ رَابِطَاتِ وَحَفْظِ اَزْ مَعْصِيَتِ وَعَدَمِ مَانِعِ بِيَانِ شَرِيْهِ
 بِرِ آيْشَانِ مَنْتِ خُودِ بَا زِ نَمَائِيْ سِ بِلَاكِهِ وَحِي فَرَسُودِ كِرُ اَزْ مِيَانِ خُودِ وَوَرَشْتِ مَآ اَشْحَابِ وَوَخْتِيَارِ نَمَائِيْهِ
 تَا هِرُودِ رَا بَزِ مِيْنِ فَرَسْتِمْ وَطَبِيعَتِ بَشَرِآ وَرِ مَطْعَمِ وَشَرِبِ وَشَهْوَتِ وَحَرَمِ اَزْ رُودِ اَمِيْدِ وَبَا زِ آيْشَانِ كِنْدَانِ
 خِيَاكِهِ دَرِ سَرَشْتِ نَبِيْ آوَمِ نَمَادِهِ اَمِ اَنكَاهِ اِيْنِ وَكَلِمَاتِ رَا دَرِ طَاعَتِ خُودِ اَخْبَارِ وَاسْتِحْسَانِ سَنَدِيْمِ قَالَ فَتَنَبَّأَ
 لِذَلِكَ هَارُوتَ وَمَارُوتَ وَكَانَا اَشَدَّ الْمَلَائِكَةِ قَوْلًا فِي الْعَيْبِ لَوْلِي آدَمَ وَاسْتِثْنَا رِ غَضَبِ اللَّهِ عَلَيْهِمْ
 قَالَ فَادْعَى اللَّهُ إِلَيْهِمَا أَنْ اهُبِطَا إِلَى الْأَرْضِ فَجَعَلْتُ فِي كَامِنِ طَبَايِعِ الْمَطْعِمِ وَالْمَشْرِبِ وَالشَّهْوَةِ
 وَالْحَرَمِ وَالْأَمَلِ مِثْلَ مَا جَعَلْتُ فِي وَلَدِ آدَمَ ثُمَّ قَالَ أَوْحَى اللَّهُ إِلَيْهِمَا انظُرَا إِنَّ الْأَشْرَافَ فِي شَيْئَا وَلَا تَقْتُلَا
 النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ وَلَا تَرْتَابَا وَلَا تَشْرَبَا الخمرَ قَالَ ثُمَّ كَشَفَ عَنِ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ لِيُرِيَهُمَا قُدْرَتَهُ سِعْرًا
 مَلَكَ مَارُوتَ وَمَارُوتَ رَا اَزْ مِيَانِ خُودِ بَرَايِ اِيْنِ امْرُوعَتِ كِرُ دَنُ وَآيْشَانِ اِجَابَتِ نَمُودَنُ دَوِ اِيْنِ وَكَلِمَاتِ
 اَزْ تَمَاتِ مَلَكَ دَرِ كُوكُوشِ نَبِيْ آوَمِ نَمَاتِ تَرَسُخِ مِيْرَانِ نَدِ وَغَضَبِ خُدَايِ رَا بَرِ آيْشَانِ خُودِ اِيْنِ مِيْشَدَنُ بَرِ هَا
 بِبَارُوتِ وَبَارُوتِ وَحِي فَرَسُودِ كِرُ بَزِ مِيْنِ فَرُودِ شُويْدِ هَا نَا اَزْ طَبِيعَتِ مَطْعَمِ وَشَرِبِ وَشَهْوَتِ اَزْ رُودِ اَزْ رُودِ
 وَبَرِ بَا زِ دَرِ شَمَاقَتِ رُودِ اَدَمِ مَانَدِ هَا نِ كِرُ دَرِ نَبِيْ آوَمِ نَمَادِهِ اَمِ سِ اَزْ اِنِ خُودِ آيْشَانِ رَا وَحِي فَرَسُودِ
 كِرُ نَكِ بَكْرِيْدِ وَبَا سِ دَوَايِيْدِ كِرُ دَرِ بِيْجِ خِيْرِ بَا مِيْنِ شَرِكِ نِيَا رِيْدِ وَقَتْلِ نَفْسِ رَا كِرُ خُدَايِ حَرَامِ كِرُ دَرِ مَرَكَبِ شُويْدِ
 زِ نَا نَخْسِيْدِ وَبِجُورِ دَنِ بِيْدِ نِيْرُوَانِيْدِ اَنكَاهِ طَبَقَاتِ آسْمَانِ رَا اَزْ بَرِ آيْشَانِ بَرِ اَفْرَاشْتِ وَكَشَفِ سَا فَا تَقَدَّرَتْ
 خُودِ رَا بَرِ آيْشَانِ نَمَائِيْنَ كِرُ دَانِ ثُمَّ اَهْبَطَا إِلَى الْأَرْضِ فِي صُورَةِ الْبَشَرِ وَبِنَا سِيْمِ فَهَبِطَا نَاجِيَةً بِأَيْدِيْهِمَا فَرَفَعَ
 لَهُمَا بَابًا مُشْرِقًا فَاقْبَلَا نَحْوَهُ فَإِذَا بَحْثَرِيْدُهُ امْرَأَةٌ حَبِيْلَةٌ حَسَنَاءُ مَرْبِيَّةٌ مَعْطَرَةٌ مُنْفِرَةٌ مَقْبِلَةٌ قَالَ فَلَمَّا
 نَظَرَا إِلَيْهَا وَنَاطَقَا هَا وَتَا مَلَأَهَا وَفَعَتْ فِي قَلْبِهِمَا مَوْفِقًا سَبِيْلَ الْمَوْضِعِ الشَّهْوَةِ الَّتِي فِيهِمَا فَرَجَعَا
 إِلَيْهَا رُجُوعًا وَرَتَبَةً وَخِذْلَانِ دَرِ اَوَا ذَا هَا عَنِ نَفْسِيْهَا فَقَالَ الْمَلَأَانِ لِي حَبِيْبًا اَدِيْنِ بِهِيْ وَكَيْسِ اَقِيْدُ فِي دِيْنِيْ عِلْمِ
 اَنْ اُجِيْبُكَ اِلَى اَشْرَافِ الْاَنْ اَنْ تَدْعُلَا فِي دِيْنِيْ اَلدِيْنِ اَدِيْنِ بِهِيْ فَقَالَا لَهَا وَمَا دِيْنُكَ قَالَتْ لِي اَللّٰهُ مَعْبُدُهُ
 وَتَعْبُدُهُ كَا نِيْ السَّبِيْلِ الَّذِي اُجِيْبُ اِلَى كُلِّ مَسْأَلَةٍ فَقَالَا لَهَا وَمَا اَلْهَكَ قَالَتْ اَللّٰهُ هَذَا الصَّمُّ قَالَ
 فَظَنَّا اَحَدَهُمَا اِلَى الصَّاحِيْبِ فَقَالَ هَا نَا نِ حَصَلْتَا نِ عَمَّا نِيْبِنَا عِنَّمَا الْفِرْكُ وَالزُّنَا لِاَنَّ نَا نِ سَجَدْنَا لِهَذَا
 الصَّمِّ وَعَبَدْنَاهُ اَشْرَكَا بِاللّٰهِ وَانَّمَا اَشْرِكُ بِاللّٰهِ لِنَسِيْلِكِ الْزُّنَا وَهُوَ ذَا نَحْنُ نَطْلُبُ الْزُّنَا فَلَيْسَ بِعَطَلِ
 اِلَّا بِالْفِرْكِ فَقَالَ فَا تَسْرَابِيْنَا نَمَا فَعَلَبْتُمَا الشَّهْوَةَ الَّتِي جُعِلَتْ فِيْهِمَا فَقَالَا لَهَا اُجِيْبُكَ اِلَى مَسْأَلَتِكَ

از چهار فاکتور
 عیان بن آدم

بمطابقت
 مارت بزمین

نکات

جداول از کتاب احوال

فَقَالَتْ قَدْ وَجَّهْتُكُمْ فَأَشْرَبَا هَذَا الْخَمْرَ فَإِنَّهُ قُرْبَانٌ لَكُمْ وَبِهِ تَصِلَانِ إِلَى مَا تُرِيدَانِ فَاشْرَبَا مِنْهُمَا فَقَالَا
 هُنَا نَحْنُ نَحْنُ حَضَالٌ مِمَّا نَأْتَانِ بِهَا عِنْدَ الْفِرْتِ وَالرِّبَا وَشَرِبْنَا الْخَمْرَ وَنَأْتَانِ دَخَلْنَا فِي شُرْبِ الْخَمْرِ وَالشَّرِبَةُ حَقٌّ
 تَصِلُ إِلَى رِزْقَانَا فَاشْرَبْنَا مِنْهُمَا فَقَالَا مَا الْعَظَمُ الْبَلِيَّةُ بِكَ فَدَلَّجْنَا إِلَيْكَ إِلَى مَا سَأَلْتَ فَاتَتْ قَدْ وَجَّهْتُكُمْ
 فَاشْرَبَا مِنْ هَذَا الْخَمْرِ وَاعْبُدَا هَذَا الصَّنَمَ وَاجْعَلَا لَهُ قُرْبِيَا الْخَمْرَ وَعَبْدُ الصَّنَمِ ثُمَّ رَاوَدَاهَا عَنْ نَفْسِهَا فَلَمَّا نَجَّهَا
 لَمَّا وَتَوَيْتَا لَهَا دَخَلَا عَلَيْهَا سَائِلٌ بِأَلْهِيَّةٍ فَلَمَّا انْزَلَهُ وَرَأَاهُ دَعَا بِهِ دَعْوَاهُ فَقَالَ لَهْمَا الْكَلِمَاتُ بَارِيَانِ ذَاعِرَانِ قَدْ خَلَا
 بِهَذَا الْمَرْءِ الْمُعْتَرِ الْحَسَنُ الْإِكْرَامُ الرَّجُلُ السُّوءُ وَخَرَجَ عَنْهُمَا فَقَالَتْ لَهَا الْأُولَى مَا تَصِلَانِ الْآنَ إِلَى وَقَدْ طَلَعَ
 هَذَا الرَّجُلُ عَلَى الْكَلْبِ وَعَرَفَ كُنَا سَا وَبَجَّحَ الْآنَ وَبَجَّحَ بَجَّحًا وَلَكِنْ بَادِرًا إِلَى هَذَا الرَّجُلِ فَأَقْلَاهُ قَبْلَ أَنْ يَفْضَحَا كَمَا
 تَمَّ دُونَكُمْ فَأَقْبَضَا حَاجِكَا وَتَمَّا مَطْبِئَانِ الْإِنَانِ فَقَامَا إِلَى الرَّجُلِ فَأَخَذَا قَتْلَهُ ثُمَّ رَجَعَا إِلَيْهَا فَلَمْ يَرَا هَا وَبَدَتْ
 انگاه این دو تک بصورت و سیرت بشر زمین باطل نازل شدند و قصری از دور بدیدند بسوی رومی نهادند
 وزنی خوب روی شکموی چون مهر بهاری و ماه و ده چاری باوشین رومی باروی نخستند چون رویش بدیدند
 سگریش بشیند دل بدویازیند و از آن نوکل بهاری در طلب کامکاری شدند آن زهره چینی گفت من نیکی
 اندرم اگر این زقن سیمن خوابید بایت بدین من اندر شوی کفشد دین تو بیت و آیین تو چه گفت خدای من
 این بت است اگر خوابید به وسجده بریت از من کامیاب شوی کی از آن دو تک نظر بصاحبش کرد و گفت اگر
 باین بت سجده کنم با خدای شکر شویم و ازین شرک برناو کرد و خدا داد چار شویم و از هر دو ممنوع بشم پس
 چندی سخن بگردد لکن چون زنده شوت در این وادی و اهل بیت قتل تو قتل بن افضل باره چون
 شوت زمام از دست ایشان باز گرفت و بعد صلات و معصیت باخت و عقل را مغلوب شوت ساخت
 کفشد تا در هوای رومی و سوی تو از دین و آیین برگزشتیم هر چه فرمائی بجان دل اطاعت کنیم که حق آید
 دل افتاد شکله چون آنجا روی عیان اختیار از ایشان بدست آورد گفت بهتر آن است که جامی از من
 نه کشید تا در کامانی بیشتر لذت یابد ایشان گفت اینک بخصلت ستم ماراد عورت کند که حضرت احدیت نمی فرمود
 و با بیعت بشر بنید و سجده بت اقدام کنیم تا بنا کام یاسم پس هندی ازلا و نعم بگویند و حسن سخن در آن
 و دیدگرش شوت را چاره نیارستند و بان فرشته روی سکین سوی کفشد ای فتند دل بپای ایمان همان
 در بند لطف تو بستانی عظیمم که فرایم و از هر چه فرمائی روی بر نیایم پس خبر ما شنیدند و بعبادت بت بگرایند
 و در هوای آن صنم باین صنم سجده بردند و از شاه و دلا رام در طلب کام بر آمدند و نیز ساخته کامکاری کرده
 در آن حال که میبای زلال و حال بودند ناگاه مردی سائل از دور بدید شد چون آن زن را بدید و باروت
 و دردت او را بدیدند خوفناک شدند آفرید گفت هانا بجان اید و نارد و در طلب جان از اید که چون مرا دیدید ترسید
 شمار این آفتاب سرو اندام چه آشنائی و سلام است هانا مردی بگردار گویند و فرماید این بگفت و رفت
 آترن سیمن چون این سخن بشنید گفت سو کند سجده از دم تا روی ما سخن چه شنید از کفارم شاه خود بر نشود

تفاوتها در این است که در بعضی از نسخه ها کلماتی در این جا

حضرت امام محمد باقر علیه السلام

چشم کنون بکوی در بزن شود و اینجوش با بامردوزن روشن ما را رسوا کرده اند و ملک ما چار بوی تباشند ۵۷۵
 و شجاک و خوش در انداختند و چون خواندن شتابان شدند و در را از یار کله دار عالی و آثار غضب پروردگار
 چار را نمودار یافتند بساعت لباس غرت از اندام ایشان زود نیت و بال رفت از سکر کذا شد و سچاره و
 سرشته بمانند قال قاصی الله لیلیما ان حکما الی الارض مع خلقی ساعد من النهار فصیبت من بانع من
 معاصی کلها قد نهی کاعنها و تقدمت البکای فیها فلم تر فیانی ولم لتخیا منی وقد کتبت ما اشد من نغم
 علی اهل الارض المعاصی و استجر اسفی و غضبی علیهم لاجلک فیکل من طبع خلقی و عصمتی ایاک من المعاصی
 تکف رأبما موضع خذلانی فیکما اختار عذاب الدنیا او عذاب الآخرة فقال احدهما لصاحبه فتمنع
 من شهوات الدنیا اذ صیرنا الیه الی ان نصیر الی عذاب الآخرة فقال الاخر ان عذاب الدنیا له
 مدته و انقطاع و عذاب الآخرة لا انقطاع له فلکنا نختار عذاب الآخرة الدائم الشدید علی
 عذاب الدنیا المنقطع الفانی قال فاختار عذاب الدنیا فکانا یعلنان الناس السخر فی ارضنا بل تم لنا علما
 الناس السخر و دعوا من الارض الی الحواء فاما معدن ان منکان معلقا فی الحواء الی یوم القیامه انوقت از دوارها جدا
 و اردت خطاب رسید که شمار زمین و تسادم طبیعت بشروادم و در یک ساعت چهار عصبت بزرگ را بر کتف
 دوزخ من آردم که فیتد با اینکه از تمامت ملائکه نبی آدم را بیشتر کوشش میکردید و در مورد عذاب من میخواستید که
 دیدید آنچه دیدید و من شمار در قبول عذاب و نیاه نکال آخرت نختار ساقم ایشان کفشد عذاب و نیاه
 انقطاع است و نکال آخرت را استداد پس عذاب و نیاه اختیار کردند و از آن پس دوزخ من باطل مردمان
 معلوم هر آمو کار شدند لهذا از زمین شدند و در میان آسمان و زمین معذب و سرکون و سنگس تا رسوخ
 خواهند بود را تم حرف گوید در حکایت باروت و باروت علمای تاریخ و نقل اخبار و مفسرین کتاب معین را
 اختلاف است و آنچه از اخبار و احادیث صحیحه مستفاد میشود ملائکه معصوم دوز معاصی معصوم میباشد و اینگونه
 اخبار از طریق عامه شمارند که بعضی اخبار و ملائکه مستفاد نیستند و ممکن است که این خبر شریف بر طریق تقیه
 باشد و چون سائل از علمای عامه است قرینه بر تقیه موجود است و این مطلب معین است که طبع ملک غیر از
 طبع بشر است اگر فوی بشر کبر و ملک نیت بشر است اگر بشر فوی ملک کبر بشریت ملک است همانطور که بشر
 ادراک عوالم را در حال بشریت تواند ملک نیز ادراک معالم بشرد حال ملک تواند هر یک بود فوی آن یک شود
 اوست نه او در تقییر شیخ الصادقین میگوید در زمان ادریس علیه السلام سحر در میان مردمان فاشش کرد
 و بان اقدام میکردند ازین روی انواع فسق و فجور شایع شد و بر اینحال تا بعد از نوح علیه السلام بپایند
 و ازین روی بر کاشتن خدا تعالی این دو فرشته را بر صورت بشر بفرستاد تا ایشان را بوحید تنهید کردند
 و از آن کار باز داشتند و حقیقت سحر با ایشان باز نمودند تا بطلان آنرا دانستند اجتناب ورزیدند و آن آیات
 و یکی که از طریق عامه رسید است بسیار ضعیف است نه آن دوزخ زهره آسمان شدند عمارتین ستاره

عصبت بزرگ

معذب شدن

طریق تقیه

بیل کبر

حد اول از کتاب احوان

۵۷۶ میل کرده چنانکه از حضرت امام رضا در کتاب عیون اخبار در بطلان این عقیدت حدیثی بسوط مذکور است
و انشاء الله تعالی در مقام خود مرقوم میشود و در کتاب سائر و عالم در بیان سحر و حقیقت آن و همت ملائکه
و حکایت هاروت و ماروت اخبار کثیره و بیانات جامع است که درین مقام شایسته اشارت نیست

اخبار حضرت
در باب شمس از

ذکر اخبار و کلمات حضرت امام محمد باقر علیه السلام در طلوع و غروب شمس و اشدت حرارتش از حرارت شمس

در کتاب سائر و عالم سجاری الاوار از کتاب کافی از جابر از حضرت باقر علیه السلام مروی است
قَالَ إِنَّ الشَّمْسَ تَطْلُعُ وَمَعَهَا أَرْبَعَةٌ أَمْلاَلٌ مَلَكٌ يُنَادِي يَا صَاحِبَ الْخَيْرِ أَتَيْتُمْ لِي شِرْكَ مَلَكٌ يُنَادِي يَا صَاحِبَ
الشَّرِّ انزِعْ وَاقْصِرْ وَمَلَكٌ يُنَادِي اعْطِ مُنْفِقًا حَلْفًا وَآيَةٌ مُنْكَ كَالْفَأْذِ مَلَكٌ يَنْصَحُهَا بِالْمَاءِ
وَكُلُوا ذَلِكَ اشْتَعَلَتِ الْأَرْضُ فرمود آفتاب هر ربیکه و چهار فرشته بروی موکل هستند
یک ملک نما میکند ای کسیکه فاعل خیر هستی و با کسان نیکی میوزی بخیر و نیکی و زمان دراز بپای و بر حمت و عفت
یزوان شده یا ب و ملکی نما میکند ای کسیکه با کسان زیان رسانی و از کزنده تو دوران نیستند از جهان
بر کنده باش و ازین کردار با بنجار دست باز دار و فرشته دیگری نما کند بار خدایا هر کس اتفاق کند از بهر ش
خلفی مقرر فرمای و هر کس مساک نماید مال او را بوبال تلف و چارکن و فرشته دیگری بر چشمه خورشید آب
بیشاند و اگر نه این کار کند زمین بسوزد معلوم باد ممکن است که نفع با آب کنایه از آب اجزاء مایه باشد در هوا
سبب انهار و آبار و بخار و خزان چه اگر اینها نمی بود تا اثر حرارت در هوا و زمین و ابدان و اشجار و نباتات
بیشتر بود و این مطلب برین است که نور را با احوال حرارت نیست و این حرارت که از تابش شمس محسوس میشود
سبب انعکاس اشعه و بر اجزاء غلیظه است چنانکه هر کجا بیشتر باشد بیشتر است مثلاً در کوچه استمان سبب غلظت
حرارت بیشتر است اما هر چه از زمین صعود گیرد حرارت کمتر شود و برودت ظاهر کرده و اگر سبب شمس بودی بجاست
هر چه با بیان بر تر شوند بر تر بینند و اخبار معصوم چنانکه فرموده اند صعب و مستصعب است همه کس ادراک نتوانند
کافی بر طبق فهم مخاطب فرمایند گاهی بملاحظه تیره است گاهی بهم و پوشیده باشد ممکن است ازین حرارت بخار
کتابی اشارت باشد و چون نور و نار از حیث ضو و فروغ مجانبست دارند برای ادراک نظر مردم کوتاه نظر بسبب
تعبیر فرموده باشد و الله اعلم بحقایق الاحوال و نیز در آن کتاب از آن کتاب از محمد بن مسلم مرویست که بحضرت
ابی جعفر علیه السلام عرض کردم فدای تو شوم از چیست که حرارت شمس از قرصش دور است فقال لان الله
خَلَقَ الشَّمْسَ مِنْ نُورٍ وَالنَّارَ مِنْ صُغْرِ الْمَاءِ طَبَقًا مِنْ هَذَا وَطَبَقًا مِنْ هَذَا حَتَّى إِذَا كَانَتْ سَبْعَةَ أَهْلِ الْبَلَدِ
الْبَهَائِلِ الْبَاسَمِينَ طَارَ فِيْنِ شَعْرَ صَارَتْ أَشَدَّ حَرَارَةً مِنَ الْقَمَرِ فرمود خدای تعالی آفتاب را از فروغ
آتش و دیر و آب بیا فرید کسبماز آن و کسبمازین تا هفت طبقه کرده آنگاه شمس بجا آمد از آتش و شمس ساخته

ملک موکل
بر شمس

در حدیث
حدیث شمس از

حید اول از کتاب احوال

از نیروی حرارتش از حرارت ماه شتر و شدید تر است عرض کردم فدای تو کردیم حال قرصیت فرمود ای الله قلان ۵۷۷
 ذَكَرُ خَلْقِ الْقَمَرِ مِنْ نُورِ النَّارِ وَرُوحِي مِنْ ضَوْءِ النَّارِ وَصَفْوِ الْمَاءِ طَبَقًا مِنْ هَذَا
 حَتَّى ذَاكَ كَانَتْ سَبْعَةَ أَطْبَاقٍ أَلْبَهَاءِ السَّمَاوَاتِ مِنْ مَاءِ بَيْنِ شَمْسٍ وَالْقَمَرِ أَوْ بَرْدٍ مِنَ الشَّمْسِ فَذَلِكَ
 ماه از نور و بر و آتی از ضواء آتش و حاصل آب با فوید یک طبقه از آن و یک طبقه ازین آهفت طبقه شد و از آتش پاک کرد
 ازین روی ماه از نور شدید سرد تر است معلوم باد که در نور و ضواء از صفت فروغ تفاوت است و این خبر و این پیش
 شامل تا اول متضمن تفسیرات و نیز در آن کتاب از جابر از حضرت باقر مرویت که امیر المؤمنین علیه السلام فرمود
 تَغْرِبُ الشَّمْسُ فِي عَيْنِ حَامِلَةٍ فِي تَجْرِ حُدُوتِ الْمَدِينَةِ الَّتِي إِلَى الْمَغْرِبِ بَعْنِي جَابِلَقَا يَعْنِي أَقَابَ دَرْشَمَةَ
 کرم یعنی آبش کرم است در دریائی که نزدیک شهری است پهلوئی مغرب زمین یعنی شهر جابلقا فرمود میرود و غروب
 می نماید و علمای تفسیر در این آیه شریفه تغرب فی عین حمیه یا حمیه در قرأت و معنی آن بیانات است و بعضی را
 در این باب شعری خد است هر کس خواهد بگرداند و در آن کتاب از زرارة از آن حضرت مرویت
 قَالَ كَانَ قَدْ عَلِمَ نَبُوَّةَ نُوحٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ بِالنَّجُومِ وَرَزِينُ خَبْرٍ مَعْلُومٍ مِثْلُ مَا عَلِمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ سِوَاهُ
 بفرماید که فلان شخص نبوت نوح علیه السلام را بعلم نجوم میدانست و این در صورتیست که علم بصدف معلوم باشد
 و اگر بنا بر محمول باشد معنی چنان است که نبوت آن حضرت بعلم نجوم معلوم شد یعنی اختر شناسان بعلم نجوم
 میدانستند که نوح علیه السلام رقت نبوت خواهد یافت با همبصری باشد

غرب الشمس فی
عین حمیه

در علم نجوم

ذکر و قلع سال یکصد و ستم هجری غزل سعید از خراسان بسید انحرشی او

در این سال عمر بن بعیرہ سعید خزینہ را از امارت خراسان موزول ساخت و سبب غزل او این بود که عمر بن
 بعیرة نخوان کردید که مجشربن مزاحم استلی و عبد الله بن عمیر اللیثی بدرگاه او حاضر شدند و از رفتار و کردار سعید
 خزینة شکایت کردند پس سعید را موزول ساخت و سعید بن عمرو انحرشی با جار محمد و شین معجبه از بنی انحرشی
 کعب بن ربیعہ بن عامر بن صعصده را بسجای او منصوب ساخت و سعید خزینة بر در سمرقند نشسته بود چون غزل
 خویش را بدانت هزار مرد در آنجا گذاشت و بعضی گفته اند که عمر بن بعیرہ بزید بن عبد الملک کتونی مروی
 داشت و اسامی آنکسان را که در یوم هفتروز چاید پنج و تقب کردیده جانفشانی نموده بودند بر نگاشت و آن
 سعید انحرشی نام بنویزید گفت از پدر از نام سعید عرشى باز گفته و عمر بن بعیرة نوشت که ولایت خراسان را
 بعید عرشى ابرزانی دارد و عمر بن بعیرة بر جب فرمان خراسان را بدو گذاشت اینوقت مجشربن مزاحم استلی

امادت سعید انحرشی
در خراسان
۱۰۳

شاد و خرم در پیش روی روان شد پس بخارین تو سعید این شعر گفت

فَهَلْ مِنْ مَبْلُغٍ قِيَانِ قَوْمِي وَأَنَّ التَّبَلُّدَ يَنْفَعُ كُلَّ رَيْبِي
 وَأَنَّ اللَّهَ أَمْدَلُ مِنْ سَعِيدِي سَعِيدًا لَا الْخَشَعَةَ مِنْ قَرْبِي

جسد اول از کتاب احوال

و چون سعید خوشی بارض فراسان درآمد باعمال سعید خزینه متعرض نخت و چون نامه و فرمان حکومتش را
 قرائت کردند آنزد قاری غلغله میخواند سعید گفت خاموش باش و با حاضران گفت اگر غلغله بشنوید همانا از
 نویسنده است امیر را کوشی نباشد با بچه چون بر امارت فراسان نشست مردمان در برابر دشمنان بودند
 و از آنحال در کمال و طلال شدند سعید ایشان را خطبه براند و بر جهاد و بر آنخت و گفت دانستد باشید که جنگ
 شاکبخت و مدت نیت بلکه نصرت حضرت اهدیت و غزو شوکت دین خداوند بریت است گویند لاول

ولا قوة الا لله العلي العظيم به نیرو باد توانا میها خداوند علی اصی و عظیم تواناست و این شعر بخواند

قرص نودین
 سعید جهاد

فَلَسْتُ لِعَالَمِينَ اَنْ لَمْ تَشْرُوفِي اَدَامَ الْخَيْلِ نَطْعِنُ بِالْعَوَائِي
 وَاَضْرِبُ هَامَةَ الْجَبَارِ مِنْهُمْ بَعْضِ الْحَدِّ حُودِثَ بِالِصِّغَالِ
 فَاَنَا بِالْحُرُوبِ بِسْتَكِينِ وَلَا اَحْسِي مُصَاوَلَةَ الرِّجَالِ
 اَبِي وَالِدِي مِنْ كُلِّ دَائِمِ وَخَالِي فِي الْحَوَائِثِ خَيْرُ خَالِي

بیمناکی مردم
 صعد

چون مردم صعد از امارت حرشی نخراسان و ورود او بان سامان آگاه شدند بر جان خویش بیمناک
 آمد چه ایشان در آن زمان که سعید خزینه با مردم ترک در جنگ دستیز بود با جماعت چنانکه اشارت شد
 معاونت ورزیدند از نیروی در حقوق بر خویش بنیدیشید و غلغله ایشان بر آن رای و اندیشه شدند
 که از بلاد و مسفار خویش رخت بیرون کنند لک ایشان با ایشان گفت اینکار مسازید بلکه خراج و منال
 سال گذشته را به دخل کنید و نیز ضمانت کنید که خراج آئید و باپردانید زمین را معمور دارید و چون با بیک
 جنگی برآید با وی همراه باشید و از گذشته معذرت بخواهید و نیز از خویشتن نزد او کرد و کان که آید تا از شما
 مطمن باشد و شایین شود در جواب گفتند ما میبیم که این جلد را از ما نپذیرد لکن ما نخبه نمانیم
 نخبه مستحیر کردیم تا در کار ما با میر فراسان مراسلت کند و خواستار شود تا از جرایم ما درگذرد و گذشته را نادیده
 انگارد و او را مطمن کرد و آنکه ازین پس از ما امری که زبردت میسر او باشد ظاهر نشود گفت من نیز کی از شما
 باشم و در آنچه شما اشارت کردم خیر شما در آن است آنجا است از قبول نصیحت اجتماع ورزیدند
 و بیخنده شدند و بیکت فرغانه پیام فرستادند و خواستار شدند که ایشان را از گزند والی فراسان
 نگاهبان شود و در شهر خود جای دهد لک فرغانه خواست ایشان را لانه و آشیانه مقرر دارد و مادرش که

پناه بردن ام
 صعد فرغانه

در پهن و دانا بود و گفت این شیاطین را بشود خویش راه کند لکن رستمانی از بد ایشان برداخته لکن تا
 در آنجا منزل کند لک فرغانه با ایشان پیام داد که بر یک ازین رستمان را فرایند نام برید تا برای شما آید و دو حاکم
 سازم و چهل روزه بقولی بیت روز را حلت دهید ایشان شعب عصام بن عبدالله با بی را اختیار کرد و در قیام
 و زمان امارت خود او را در میان ایشان باز گذاشته بود لک فرغانه گفت چنین کنم که فرایند لکن تا هنگامی
 که در آنجا در نیایند در عقد و جوار من نیستید و اگر از آن پیش که در آنجا در آید از مردم فراسان کسی آنجا نماند

حضرت امام محمد باقر علیه السلام

بیاید از شبانه زنی دارم ایشان رضادادند پس شبها برای ایشان مینامند

ذکر پانزده سوره و حوادث آن که یصد و پنجم هجری نبوی صلی الله علیه و آله وسلم

در این سال مردم ترک بر لاف غارت بردند و پنجم درین سال عباس بن ابولید بارو میانجی بگردید و مدینه را که از دست ایشان
 بکشود و پنجم در این سال کعبه مدینه را در مارت عبدالرحمن بن عثمان گرفتند و در این سال عبدالواحد بن عثمان
 در طائف امارت یافت و عبدالغزیز بن عبدالقاسم بن خالد را از طائف و از آنکه منقطه مغزول ساخت و در این سال
 عبدالرحمن بن ابی سفيان که مدینه مردمان را تخریب اسلام گذاشت و در این سال عمر بن ابی سفيان که کوفه و عراق
 خراسان بود و سعید بن عمرو عرشی از جانب امارت خراسان روزی نهاد و قاسم بن عبدالرحمن قاضی کوفه
 و عبدالملک بن یحیی قاضی بصره بود و در این سال بروایت ابن اثیر و بروایتی در سال یکصد و چهارم زید بن الامام
 خواهرزاده میمون بن زید رسول خدا صلی الله علیه و آله در سن هفتاد و سه سالگی وفات کرد اما مسعودی در تاریخ
 میگوید جابر بن زید مولای از اول اهل بصره که او را ابن الامام میخوانند و از مردم رتبه و خواهرزاده میمون بن زید
 رسول خدا صلی الله علیه و آله است وفات کرد یا قاضی در مرآت الساجد میگوید در این سال یکصد و سیم زید بن محمد
 عامری پسر خالد بن عباس وفات کرد از خاندان میمون بن طایفه دیگر روایت داشت و در این سال عمره بنت
 عبدالرحمن بن سعد بن زراره انصاریه بدیکر جهان رخت کشید و بنفاده هفت سال از روز کارش پایان نمیداد
 و پنجم در این سال مصعب بن سعد بن ابی وقاص که مردی فاضل و کثیر السعده بود و در این سال یحیی بن وثاب
 الاسدی المرقی رخت بدیکر سراسر کشید مسعودی گوید یحیی بن وثاب کوفی از ذوی مولای نبی کامل بود یا قاضی گوید
 اسدی و مولای ایشان بود از ابن عباس و جامعی اخذ کرده است اعش میگوید هر وقت بروی سخنان شدم
 گفتی او را در پای میزان حساب آورده کنایانش ما بروی شمار کند و در این سال بروایت یاقین موسی بن طلح بن
 سعید بن ابی تمیم رخت بدیکر جهان بر بست و می از عثمان و پدرش روایت داشت ابو جاتم گوید موسی از برادرش
 محمد افضل بود و در زمان خویش مدینه میخوانند و نیز در این سال عبدالغزیز بن عاتق بن عثمان البابی که از جانب

سواخ سال
 ۱۰۳
 غارت ترک برد
 لان
 فتح و صلح
 لاریت عبدالرحمن
 در کوفه مدینه
 لاریت عبدالواحد
 در طائف
 در کوفه
 حکام و قضاه
 وفات یحیی بن وثاب
 وفات یحیی بن وثاب
 وفات یحیی بن وثاب
 وفات یحیی بن وثاب

عمر بن عبدالغزیز دالی جزیره بود

ذکر فوت ابی عمرو عامر بن شریل شعبی کوفی تابعی و بیان

پاره از مجازات احوال او

در این سال و بروایتی در سال یکصد و چهارم و بقول یکصد و پنجم و پنجم هجری ابو عمرو
 عامر بن شریل بن عبدالغزیز کوفی است از اقبال مین ازین سرای محسن بخت ذی المن شتافت
 و او از خیر است لکن در شمار همدان است کوفی تابعی اهل بغداد و مندا علم بود روزی ابن عمر بروی میکشید و شعبی از جانب
 سخن میگوید ابن عمر گفت تمامت توم شاید بشنند که شعبی در علم آگاهی از منازای از من علم است زهری گوید در این سال

ذکر وفات یحیی بن وثاب

جلد اول از کتاب احوال

بن سبب است در بدین و شعی است و در کوزه حسن است در بصره و کحول است در شام بعضی گفته اند شعی با نصرت از آنجا
 رسول خدا صلی الله علیه و آله را دریافت و او هزار و لاغر بود گفته از پیت که در با خیال بنیم گفت در رم دارد نخت و آن
 ابن خلکان گوید شعی برادر می دیگر تو مان بزادند و سال در شکم ما در بودند روزی حجاج بن یوسف با او گفت کم عطا کن
 فی اسد گفت الفین حجاج گفت شد و گفت کم عطا کن فی اسد گفت الفان حجاج گفت از چه در اول خون آوردی
 گفت ایمر بن نوید من نیز غلط خواندم و چون مغرب و صبح خواند من نیز صبح خواندم چه مرا سزاوار نیست که امیر غلط بخواند
 و من صبح بخوانم حجاج این عندد اینکو شمرده او را جایزه بداد با سجد شعی شوخ و مزاح بود حکایت کرده اند که وقتی مردی
 بروی در آمد و این وقت زنی با شعی در خانه بود آمد ز کول بود گفت کدام یک از شما شعی هستید شعی اشارت بان زن کرد
 و گفت این است در مدت عمرش اختلاف کرده اند ابن اشیر گوید هفتاد و هفت سال روزگار شمرده در رجال ابی علی
 مسطور است که ابو عمرو عامر بن شریح شعی فقیه نزد ما جدا موم است چه از ابو عمرو و بزاد مروی است که گفت از شعی
 شنیدم گفت از حارث اشعری شنیدم میگفت که شعی حضرت امیر المومنین علی علیه السلام شدم فرمود یا عمرو چه چیز تو را
 با اینجا آورد عرض کردم یا امیر المومنین سو کند با خدای دوستی تو مرا بجزرت تو بیاورد آن حضرت فرمود حدیثی از بهر تو
 برانم تا سپاس آنرا بگدای با ما هیچ بنده نمیرد که مراد دست داشته باشد و جان از تنش پرده شود جز آنکه مراد آنجا
 که دوست میدارد و هیچ بنده نمی میرد که مراد شعی است که مراد آنجا بنده کرده شام و یعنی با خودش بطوری چند
 که او را نگذارند ابو عمرو میگوید پس ازین حدیث شعی با من گفت دانسته باش که دوستی او تو را سود نرساند و دشمنی
 ضرر نگیرد و پاره بر آن رفته اند که شعی در حضرت امیر المومنین علیه السلام عرض کرد من دوستدار تو ام ابن خلکان
 گوید عامر شعی این شعر را صد او ان نشاء کردی

لَيْسَ الْأَحْلَامُ فِي حَالِ الرِّضَا إِنَّمَا الْأَحْلَامُ فِي حَالِ الْغَضَبِ

در مستطرف مسطور است که وقتی شخصی از شعی از مسئله پرسش کرد شعی گفت مرا علی با این مسئله نیست کی از حاضران
 آیا از مردم می گیری که چنین پاسخ کوئی گفت از چه بیایست جاکم از آنچه ما که از آن سخن ده آن وقتی که گفت مرا علی نیست
 بان مقصود آن است که حیاء و تقی شرایط است که آدمی چیزی مانده اند و گوید میدانم و گرنه جز عالم است و انحنیات بر چیز
 عالم نیست و تقی شعی در حق جافتی که در حبس عمر بن مسعود و الی عراقین بودند زبان شفاعت بر کشود عمر و پذیرفته نشد
 شعی گفت أَهْلًا لِأَمِيرِ الْأَمِيرِ بِالْبَاطِلِ فَاتَّقِ خَيْرَ جَهَنَّمَ وَإِنْ حَبَبْتُمْ بِالْحَقِّ فَالْعَفْوُ يُخْرِجُهُمْ
 ای امیر اگر ایشان را از روی باطل بزندان انگنده باشی حق ایشان را بیرون میآورد و اگر بحق مجوس داشته صفو
 و گزشت بیرون میآورد چون ابن مسعود این سخن شنید ایشان مار را کردند و از شعی مرویت که گفت هیچ چیزی
 از شعر کمتر از بر نیارده ام معذالک اگر تجاریم کجا قرائت اشعار نمایم با عادت معیت حاجت نیایم و نیز میگفت هرگز
 چیزی ما در قلب نپرده هم که فراموش کرده باشم حد کلمات شعی است إِنَّمَا الْفَقِيهَةُ مِنْ حَرْجٍ عَنِ مُحَمَّدٍ اللَّهُ تَعَالَى
 وَالْعَالَمِينَ خَافَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ مِنْ قِيَمَةِ كِتَابٍ كَفَرَهُ كِتَابٌ مَعَادٍ بِنِيَاكٍ يَأْتِيهِ دَعْوَاهُ كَسَى اسْت

حداول از کتاب احوال

که از خدای قزوقل خائف باشد و گرنه عالم باشد چه اگر بر معالی امور و احوال عظمت و عظمت حضرت ذی الجلال عالم باشد ناچار از خدای بیجاگ باشد و کرد معاصی و منافی ننموده و اگر خیر این باشد لابد عالم نخواهد بود و گوید
 اتقوا الفجار من العلماء و الجاهل من المتعبدين از عالم فاجر تر سید و از کسیکه از روی جهل اظهار عبودیت نماید بیشتر
 چندان این دو بسیار است یکی در لباس پیش کار که به اندیشش کند یکی در عرصه جهات خود را و کل هدایت شارد
 و قی شعی در خدمت عبدالملک و آمد عبدالملک فرمود احکم و ادعوا فاشعار عرب را برای من انشاء کن پس این شعر

امرء العیس را بخواند

صبت عليه وما ينصب عن ام

و این شعر را قرائت کند

و من يجعل العرفق من دون عرشه
 یغزو من لا یبقی الشتم بئس ثم

و این بیت را بخواند

و كنت یستبق احوالنا لثقت
 على شفت ائی الرجال الممتنا

و این شعر قدیمی بنام زید را

عن المرء لا تشغل و انصیر قریبه
 فان قریبا بالمقارین مقید

و این شعر طرقة بن عبد یسری را

سببتی لك الايام ما كنت جاهلا
 و بانیک بالآخبار من لوتی

و این شعر خطبه ابو یسک شاعر را

من یفعل الخیر لا یعدم جوائزه
 لا یذهب الخیر بن الله و انما

و نیز از دیگر شعرا قرائت کرده و قی شعی نزد حجاج شد چون حجاج او را بدید او را بعتل و ادب بستود شعی گفت ای امیر چنین است که فرمائی بمانا که عقل عزیزه و ادب تکلف است و اگر شامش را دشمن بنویسد با ادب نیشیم حجاج گفت اگر چنین است پس منت با ما باشد زیرا شام گفت امیر بصدق سخن کند و قی شعی با میفره سوار شد و در ظاهر کوفه راه سپردند با میفره گفتد اینک دیر بند و خرقه نمان است پس بدید در آیدیم و هند را در لباسی از پشم سیاه بخواند شعی که هرگز آن حسن و جمال هیچکس را ندیده بودم میفره روی بان آفتاب روی کرد و گفت هیچ مال باشی که با آنچه خدا از بد تو روا شده اقدام فرمائی هند بغر است از اندیشه او با خبر شد و گفت که آیا آن اندازه با شعی که مردمان گویند میفره و خرقه نمان هند را تزویج نمود هرگز اینکار نخواهد شد هم اکنون از اینجا بیرون شو بد شعی میگوید از آن پس وقتی باز یاد بظاهر کوفه راه بگردم چون بدید هند عبور افتاد گفتد اینک دیر بند است پس بدید در آیدیم و هند را با خواهرش در خانه پشمینه سیاه بدیدیم و من هرگز جمال او را فراموش نمیکنم زیرا روی او هند کرده و گفت با من بزرگ و بگفت و او ضاع و احوال خود باز گوئی گفت مجمل گویم یا مفضل گفت مضمهر گوئی هند گفت اصبتنا و کل من رأیت لنا عید

و این شعر را بخواند

جسد اول از کتاب احوال

وَأَسْبَغَ عَدُوًّا يَرْتَحِمُنَا مِثْلِي چون روز اقبال روزان دولت ما بود صبح نمودیم گاهی که هر کس که میگری
بندهگان ما بودند و چون شام او بار نمودار شد چنان روزگار با ما بنا نهاد که دید که دشمن ما ما بر شدت حال ما ترسم افتاد
و اینکلام در نهایت ایجاز و بلاغت است و ضمنا نیاید که تمامت ذلت اقبال ما و سینه دولت ما و طلوع شمس پا و شایسته
تا غروب که کعب بخت ما افزون از یکروز در نظر نیاید و در روزگار هر چند بطول انجام از روز و شبی بیشتر در نظر
نمی آید و نیز نهایت اقبال این است که مردم روزگار در مراتب انقیاد حکم جمید و زخوری نمایند و فایده اضمحلال این است
که دشمن که ذوال دشمن خود را خواهد و در تباهی و هلاک او کوشد چنان او را در شدت و فاقه نعمت بنده که بروی ترسم
فرمایند در یافعی مسطور است که وقتی در زمان عمر بن عبدالعزیز نشی و حسن قضاوت یافتند و از هر دو تن در آستان عمر
سکایت بردند و معزول شدند لکن این حکایت پیرون از غزوات بیت مستودی در مروج الذهب میگوید شیعی گفت
چون مرا باند و نیز آهین به گاه و حجاج در آورده نیز بدین ابی سلم بنیافت و مراد ریافت و گفت هیچ بغض و دانش
خویش فریفته مباشن و نیز بدان که امر روز و ز شفاعت نیست در خدمت امیر بزرگ و نفاق اقرار کن تا جان خود را از
برمانی چون بروی در آمد محمد بن اسحاق مرا استقبال کرد و بر آنگونه سخن بگذاشت چون در حضور حجاج با بیستم گفت
ای شیعی تو نیز در شمار آنان بودی که بر ما خروج کردی و خند که توانستی فرود گذار خودی قلت نعم أصليح الله الأبيير
أَحْزَنَ بِنَا اللَّيْلُ وَأَجْدَبَ بِنَا الْجَنَابُ وَضَاقَ الْمَسَلِكُ وَأَكْثَلَتِ السَّمَرُ وَاسْتَحْدَنَا الْخَوْفُ وَوَقَعْنَا
فِي خَيْرِ لَيْلٍ كَيْفَ نَهَابَرَةَ أَيْقَاءٍ وَلَا فِجْرَةَ أَقْوِيَاءَ كَقَمِ آرِي أَيْبَا أَلَا مِيرَنْزَلُ بَرَادَرِشْتِي كَرَفْتِ وَدَسْتَا هَسْتِي
کزیه و کار تیش سخت گشت و مسکت دشوار کردید و آسایش از چشم بر رفت و هم خشیت بر ما چنگ در انداخت و در حجاج
در افتادیم که نه مردم سگویی اتیقا بودند و نه اهل فخر را قویا حجاج چون این سخنان شنید گفت باستی سخن کند او را بر او خود
گذارد شیعی میگوید از آن پس چنان شد که حجاج را در سند از احکام میراث حاجت به بیان افتاد با من گفت چگونه
در حق کس کبیرد و خواهر و مادر و جد گذارد کفرم بختن از اصحاب رسول خدای صلی الله علیه و آله در آن اختلاف
کرده اند عبدالله و زید و علی و عثمان و ابن عباس حجاج گفت ابن عباس که متفق علیا میباشد درین باب چه حکم کند
کفرم جد را بنزد پدر میدارد و برای مادر یک ثلث مقرر کند و خواهر را چیزی عطا نکند گفت عبدالله چگونه کفرم قرار بدهد
ند خواهر را یکتیمه و مادر اشش یک و جد را ثلث میدهد حجاج گفت زید را درین سند فتوی چیست کفرم تقسیم را بر چه
تقریر میدهد یک ثلث با در دو سهم با خواهر و چهار سهم برای جد مقرر نماید گفت عثمان کلمش چیست کفرم اثاثا
تقسیم کند یعنی بر سه قسم مقرر دارد و هر یک را با مساوات یک سهم دهد حجاج گفت ابو تراب یعنی علی علیه السلام
چگونه کار کند کفرم بر شش قسم تقریر دهد یک نیمی با خواهر گذارد و مادر را ثلث دهد و جد را سه س عطا فرماید حجاج
خود بر منی خود بزد و گفت اما ازین قول کنار میشود در کتاب لوائح الا نوار مسطور است که عامر بن شریح گفت
برهیزید از قیاس و زید بن در دین چه هر کس قیاس کند بر دین با فرزاید و گفت اگر در خامی با ششم مرا فرستاد
که در که منظره بانم سفیان گفت مراد او ازین سخن عظام که و هم از وقوع کنایه است در آن و میگفت در وقت

حضرت امام محمد باقر علیه السلام

جل خیرها نفر از اصحاب پیغمبر صلی الله علیه و آله بودند و عمار و علی بن ایطالب علیه السلام و طلحه و زبیر و اکرم و غیره
 برای ایشان بشهرت من دروغ زن باشم و میگفت مردمان زمانی در آنجا بودند و این زمانه کانی کردند تا دین از ایشان
 برفت و زمانی در باز با تروت و در کار سپردند تا تروت از میان برخاست و نه تروتی متادوی باشم و حیا زنده کانی نمودند
 تا حیا از مردم از میان برخاست و نه تروتی متادوی باشم و حیا زنده کانی نمودند تا حیا از مردم از میان برخاست و نه تروتی است
 بر سر و زاری زنده کانی کرده اند و زود دست که زمانی بیاید که شدید تر و به تر ازین زمان در یابند و میگفت کاش سحر
 علی را نیافته بودم و دوست میدادم که از دنیا پرورن شوم در آنجا که از پیغمبر کنار باشم نه از برای سود من نه از
 برای زیان من در کتاب خصال صدوق علیه الرحمه از عاصمی مسطور است **قَالَ كَلَّمَ امِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ**
بِئْسَ كَلِمَاتٍ اِنْ تَجَلَّهِنَّ اِنْ تَجَالَ اَفْقَانٌ عِيُونَ النَّبْلِ اَعْيَتْ وَاَيْتُنَّ جَوَاهِرُ الْحِكْمَةِ وَفَطَعْنَ جَسْمِيَعِ
الْاَنَامِ عَنِ التَّلْحَاقِ بِوَاِحِدَةٍ مِّنْهُنَّ یعنی امیر المؤمنین علی علیه السلام مرتجلا در پیشه به نه کلمه حکم فرمود
 که عیون بافت را در چهار فصاحت ستفرق و چهار حکمت را در از چهار فصاحت منطبق گردانید و اگر قنات نصیحه
 جهان و بغای کمان و حکمای روزگار دست در دست به بند از ایشان یک کلمه اش چاره مانده و این کلمات نه کانه
 بر سه سوال است سه کلمه اش سخنان حکمت را در چهار معرفت بگردش آورد و سه کلمه اش طلاوت مناجات حضرت
 قاضی اسماجات را که در اش و سه کلمه اش میدان ادب و فرسخ را فرسنگها بفرسنگ نماید افزایش امانان کلمه
 که در مناجات فرموده اند این است **اَللّٰهُمَّ كَفِّ بِيْ عِزِّيْ اَنْ اَكُوْنَ لَكَ عَبْدًا وَ كَفِّ بِيْ خَيْرًا اَنْ اَكُوْنَ**
لِيْ دِيْنًا اَنْتَ تَكَا حِبُّ فَاجْعَلْنِيْ كَا حِبُّ پروردگارا برای عزت من کانی است که بنده تو بستم و برای مغفرت من
 کانی است که تو پروردگار من باشی بار الهاتو چنانی که من همان را دوست میدارم پس مرا نیز چنان بگردان که تو خود
 دوست میداری و آن سه کلمه است **اِنَّ اَتِ فِئْمَةَ كُلِّ امْرِئٍ مَا يَحْسِبُنْهُ وَ مَا هَلَاكَ اَشْرَعْرَفَتْ فِئْمَةُ**
وَاللَّفُّ مَحْبُوْمٌ لِّسَانِيْ وَ بَقُولٌ مَّحْتَبَرٌ لِّسَانِيْ بهای هر کس آن چیزی است که آن کس او را دوست میدارد
 یعنی هر کس هر صفتی و هر صنعتی و هر فعلی را که طالب و صانع آن و موصوف آن است تقدیر بهای او از آن مشهور است
 و بلکه نمی شود کسیکه اندازه و مقدار خود را به اندام مرد در زبان خود پوشیده است یعنی تا مرد سخن نگوید باشد
 عیب و هنرش نماند باشد و آن سه کلمه که در ادب است این است **اَمْنٌ عَلٰى مَنْ يُّشْتَتَنَّ اَمْرَهُ وَ اَحْتَجَّ**
لِلْاَمْنِ يُّشْتَتَنَّ اَمْرَهُ وَ اسْتَفْنِ عَمَّنْ يُّشْتَتَنَّ نَظْمَهُ بر هر کس که خواهد
 بفضل و احسان نت که از او امیر او باشی و بسوی هر کس که خواهد باشد نیاز مند باشی امیر او گردی و بی نیازی جو
 از هر کس که باشد تا نظیر او گردی با بجز اخبار شعی بسیار است و تا قمر حرف در ذیل مجلدات مشکوٰۃ الادب در حرف
 صحت نکرده داشته و در این کتاب نیز چندی مسطور گردید و درین پس نیز نشان داده تا عالی در مقام خود
 در کعبه میگردید یا فی سیکوید عرش از هشتاد سال بر گذشت و اعراب شرا حیل و شعی نیز در ذیل

کلمات بیست و نه
 در کتاب خصال

جسد اول از کتاب احوال

ذکر وفات ابی بردة عامر بن موسی الاشریبی و مجاری احوال او

درین سال ابو بردة بن ابی موسی عبدالله بن تنیس اشرفی به یک سو سراسی انتقال داد پیشش ابو موسی در شمار اصحاب رسول
 خدای متلی الله علیه و آله بود لغزش او در وقت حکیم مشهور است ازین باجاعت اشرفین باستان رسالت بیان
 تشرف و جلیله اسلام افشار یافتند و آن هنگام که ابو موسی و ابی بصره بود طیسند دختر خود مون را کافین بست و او بکین
 از مردم طائف بود و از طیسند ابو بردة بزاد و در بنی نعیم از جاعت غرق مرخصه از بجزش مقرر داشتند پیشش حاضر شدند
 چون عامر روزگار جوانی دریافت ابو شیخ بن الفرق و در بد برتش بیاراست و نزد پدر آورد ابو موسی ابو بردة را
 کینت نهاد و پسر او برده بلال قاضی بصره بود و ذواتر مد در مدح او گوید

إِذَا بِنُ أَبِي مُوسَى بِلَالٌ بَلَّغْتَهُ قَقَامٌ بِفَانِ بَعْنِ وَصَلِيكَ جَاوِذٌ

ابن خنکان روایت کند که روزی ابو بردة در مجلسی جلوس کرده از پدر خویش بباخترت محاورت می نمود و از
 فضایی صحبت او در حضرت رسول خدای متلی الله علیه و آله باز میشود فرزدق شاعر در جمله حضار حاضر بود
 باختر ناظر بود چون حدیث ابی بردة بدرازا انجامید و باختر او دیر باز کردید فرزدق فوات تا دانش بر بند
 در دانش در کام کش گفت اگر ابو موسی را بفرجامی رسول خدای متلی الله علیه و آله بودی او را کافی بودی ابو بردة سخت
 بر آشت و گفت بر اتسی سخن کردی ابو موسی ایسچکس پیش از آن حضرت و بعد از آن حضرت جهامی نگذاشت
 فرزدق گفت سو کند بخداوند ابو موسی از آن افضل بود که جهامت کرد بر او حضرت رسول خدای متلی الله علیه و آله
 کتابت از اینکه دیگران را بفرجامی نمودی ابو بردة خنکانک خاموش گشت باجمله شرح حال ابی بردة و اختلاف
 احوالی که در زمانه فوات او میباشد در ذیل مجلدات مسکوة الادب مسطور است و هم در این سال یکصد و سیم
 با تعاقب حمای اخبار ابو محمد عطاء بن بسیار مدنی فقیه مولای میمون ام المومنین که از کبار صحابه روایت داشت
 و در بنه ائمه روایت بود جائه حیات بگذاشت و به یکو جهان ماه برداشت و بر روایت سعودی هشتماد و چهار
 سال در در کار بناده بود و او بر او ابو ایوب سلیمان بن بسیار است اما ابن خنکان در کتاب وفیات الایمان
 میگوید ابو ایوب سلیمان بن بسیار که از فقها سبعمدینه است مولای ام المومنین میمون نزد جد رسول خدا
 خدای متلی الله علیه و آله بر او عطاء بن عبده بود و در حدیث قدسی اعلم و هم درین سال یزید بن اصمین بن غیر سکنی روز
 سدهای فتابه در بقار علی و فوات رفتند

و فوات صحابه
 و فوات صحابه

کلمات معجزات و روایات صدقات آیات حضرت ولی الله انجا
 انصا بر امام محمد باقر صلوات الله علیه در مراتب خلقت

کلمات معجزات
 کلمات معجزات

در کتاب سلسله عالم از کتاب کافی علی بن سلام بن ستیز از حضرت ابی جعفر علیه السلام روایت قال ان الله عز
 و جعل خلق الجنة قبل ان يخلق النار و خلق النار قبل ان يخلق المعصية و خلق الرحمة

در کتاب سلسله عالم
 در کتاب سلسله عالم

حضرت امام محمد باقر علیه السلام

قَبْلَ الْغَضَبِ وَخَلَقَ الْخَيْرَ قَبْلَ الشَّرِّ وَخَلَقَ الْأَرْضَ قَبْلَ السَّمَاءِ وَخَلَقَ الْحَيَوَةَ قَبْلَ الْوَتِي وَخَلَقَ الشَّمْسَ ۵۸۵
 قَبْلَ الْقَمَرِ وَخَلَقَ النَّوْرَ قَبْلَ أَنْ يَخْلُقَ الظُّلْمَةَ ثم بعد از آن فرمود خدای عزوجل بیا فرید بهشت را از آن پیش که روزی را
 خلق کند و طاقت و فرمان برداری را بیا فرید از آن پیش که معصیت و نافرمانی را بیا فرید و رحمت و مهربانی را بیا فرید
 از آن پیش که خشم و تیزندی را بیا فرید و غیره و یکی را بیا فرید از آن پیش که شر و بد را بیا فرید و زمین را خلق نمود از آن پیش
 که آسمان را بیا فرید و زندگی را بیا فرید از آن پیش که مرگ را خلق فرماید و آفتاب را بیا فرید از آن پیش که ماه را نمودار کند
 و فروغ را بیا فرید از آن پیش که تاریکی را خلق نماید معلوم باد که خداوند مخلوق طاعت تقدیر آن است چنانکه ظاهر میشود
 که در اغلب موارد که خلق ذکر میشود معنی تقدیرات و باین معنی شایع است و مراد بخلق شر آن چیزی است که ظاهراً
 ترتیب شرعی بر آن میشود اگر چه غیر شرعاً و وجودش بین صلاح است منها در انظار ما مشتری نماید و دیگر در کتاب
 مسطور و کتاب خصال از محمد بن مسلم از حضرت ابی جعفر علیه السلام مرویت که میفرمود لَقَدْ خَلَقَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ

۱۳۱۱
 در زمین

فِي الْأَرْضِ مِنْذُ خَلَقَهَا سَبْعَةَ عَالَمِينَ لَيْسَ مِنْهُمْ مِنْ وَلَدِي أَدَمَ خَلَقْتُمْ مِنْ أَدَمِ الْأَرْضِ فَاسْكَنَهُمْ
 فِيهَا فَأَجْتَابَهُ وَأَحْيَدَ مَعَ عَالَمِهِ ثُمَّ خَلَقَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ أَدَمَ أَبَا هَذَا الْبَشَرِ فَخَلَقَ ذُرِّيَّتَهُ مِنْهُ وَاللَّهُ
 مَا خَلَقَ الْجَنَّةَ مِنْ أَرْوَاحِ الْمُؤْمِنِينَ مِنْذُ خَلَقَهَا وَأَخْلَقَ النَّارَ مِنْ أَرْوَاحِ الْكُفَّارِ وَالْعَصَاةِ مِنْذُ
 خَلَقَهَا عَزَّ وَجَلَّ لَعَلَّكُمْ تَرَوْنَ أَنَّهُ إِذَا كَانَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَصَّيَّرَ اللَّهُ أَبْدَانِ أَهْلِ الْجَنَّةِ مَعَ أَرْوَاحِهِمْ
 فِي الْجَنَّةِ وَصَّيَّرَ أَبْدَانَ أَهْلِ النَّارِ مَعَ أَرْوَاحِهِمْ فِي النَّارِ إِنَّ اللَّهَ شَارِكٌ لَيْسَ فِي بِلَدٍ
 وَلَا يَخْلُقُ خَلْقًا يَبْدُو مِنْهُ وَيُوحِدُونَهُ بَلْ وَاللَّهِ لَيَخْلُقَنَّ اللَّهُ خَلْقًا مِنْ غَيْرِ غَوْلَةٍ وَلَا نَاسٍ
 لَيَبْدُونَهُ وَيُوحِدُونَ وَيَعْظُمُونَ وَبِخَلْقِ لَهُمْ أَرْضًا مَطْمَئِنَّةً وَسَمَاً تَطْلُمُ الْبُشَى اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ يَقُولُ يَوْمَ
 تُبَدَّلُ الْأَرْضُ غَيْرَ الْأَرْضِ وَالسَّمَاوَاتُ وَقَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ
 ثُمَّ رَأَى الْبَشَرِيَّةَ سَبْعَةَ عَالَمِينَ بِيَا فَرِيدٍ عَنِ خَلْقِ كَوْزِ خَلَقَتْ فِي سَبْعَةِ زَمَانَ بِيَا فَرِيدٍ كَمَا إِشَانِ مِنْ أَدَمِ نَوْمِ
 إِشَانِ مَا إِذَا دِيمُ زَمِينَ بِيَا فَرِيدٍ وَهَرَكِيَّةً رَابِعَةً إِذْ كَانَتْ بِعَالَمِ خُودِ زَمِينَ سَكُنَ إِذْ وَازِيسَ إِشَانِ وَابْنِ
 عَوَالِمِ سَبْعَةَ حَضَرَتِ آدَمِ فِي مَآئِنِ شَبْرٍ خَلَقَ نَمُودُ وَذَرِيَّةً أَوْ رَازِوِي بِيَا فَرِيدٍ سَوَكُنْدُ بَا خَدَايَ إِذْ أَنْ هُنَّ كَامِ كَبِشْتِ
 آفَرِيَّةً شَدَّ وَاسْتِ بِسُوقِ إِذْ وَارِوِاحِ مُؤْمِنَانِ خَالِي بِنُودِ وَازِ أَنْ هُنَّ كَامِ كَبِشْتِ إِذْ أَنْ هُنَّ كَامِ كَبِشْتِ
 هَرَكِيَّةً وَارِوِاحِ كَامِ كَبِشْتِ وَارِوِاحِ خَالِي بِنُودِ وَاسْتِ بِسُوقِ إِذْ وَارِوِاحِ مُؤْمِنَانِ خَالِي بِنُودِ
 وَخَدَايَ تَعَالَى إِبْدَانِ اَهْلِ بَشْتِ رَابِعَةً وَارِوِاحِ اَهْلِ بَشْتِ رَابِعَةً وَارِوِاحِ اَهْلِ بَشْتِ دُونَ
 وَارِوِاحِ دُونَ خَدَايَ رَابِعَةً وَارِوِاحِ اَهْلِ بَشْتِ رَابِعَةً وَارِوِاحِ اَهْلِ بَشْتِ دُونَ
 سَوَكُنْدُ بَا خَدَايَ كَبِشْتِ خَدَايَ مُؤْمِنَانِ خَالِي بِنُودِ وَارِوِاحِ مُؤْمِنَانِ خَالِي بِنُودِ وَارِوِاحِ مُؤْمِنَانِ
 وَتَوْحِيدِ نَمَايِنْدِ وَبِزَكِيَّةً وَارِوِاحِ اَهْلِ بَشْتِ رَابِعَةً وَارِوِاحِ اَهْلِ بَشْتِ دُونَ
 سَابِقِ سَبَابِ وَكَرَنَ أَنْ اسْتِ كَبِشْتِ خَدَايَ عَزَّ وَجَلَّ وَارِوِاحِ اَهْلِ بَشْتِ رَابِعَةً وَارِوِاحِ اَهْلِ بَشْتِ دُونَ

فِي آيَةِ مِنْ خَلْقِ
 جَدِيدِهِ

حضرت امام محمد باقر علیه السلام

لَا يَأْكُلُونَ الطَّعَامَ عَنِ جِلْدِهِمْ بَلْ يَسْتَوُونَ فِي الْمَوْتِ كَمَا كُنْتُمْ فِي الْحَيَاةِ
 فرشتگان یا بند خداستغالی میفرمایند بخردانیدیم ایشان را یعنی پیغمبران را خداوندان بدنی که نخوردند خوردنی را
 و سهل ساهدی از پیغمبر خدای تعالی است کرده است که در زمان در روز قیامت محشر شوند بر زمین سفید که هیچ کس
 ویکر مخلوط نباشد با سجد در کتاب احوال حضرت امام زین العابدین علیه السلام در بیان وقایع محشر و کیفیت
 بهشت و دوزخ باین معنی اشارت کرده ام علامه مجلسی در سماء و عالم میفرماید که امام فخر رازی در تفسیر خود نوشته است
 که روایت کرده اند بنی آدم ده یک جن است و جن و بنی آدم ده یک حیوانات صحرائی است و اینجمله نباتات و ده یک
 پرندگان باشند و جمله اینها ده یک حیوانات دریائی باشند و تمامت این مخلوق ده یک فرشتگان زمین هستند
 که بر زمین مومل میباشند و اینجمله جمله ده یک ملائکه آسمان و دنیا باشند و جمله این آفریدگان ده یک فرشتگان آسمان
 و موم هستند و همین نسق و ترتیب و میزان است تا آسمان به زمین نگاه کل این آفریدگان در برابر فرشتگان
 کرسی مقداری قلیل و معدودی اندک هستند و جمله فرشتگان کرسی و تمامت آن آفریدگان ده یک فرشتگان
 یک سراق از سراقات عرش که عددش شصده هزار است طول و عرض و ارتفاع هر یک ازین سراقدها
 چون با تمامت آسمانها و زمینها و آنچه در آنها و ما بین آنها است بسجده و آنچه را با یک سراق برابرند چیزی
 اندک و قدری صغیر نماید و در اینها با اندازه یک قدم نباشد مگر اینکه در آنچه فرشتگان ساجده و راکع و قائم است و
 تسبیح و تقدیس خدای آوازی دارند و تمامت این فرشتگان و این آفریدگان در برابر آن فرشتگانی که
 در سراق عرش خدای میگردند چون قطره نسبت به دریا باشد و شانه ایشان را خرداوند سبحان بچسباند
 و اینجمله ملائکه فرشتگان لوح که تابع اسرافیل علیه السلام و فرشتگانی که جنود جبرئیل علیه السلام هستند میباشند
 و تمامت سامع و مطیع و بدون انفصال در عبادت یزدان ذوالجلال اشتغال دارند و بیکر او تعظیم و
 رطب اللسان میباشند و از آن هنگام که در هر خلقت آمده اند در نیخار مسابقت جویند و در آن اهل اطراف
 هزار در عبادت آفریدگان استجبار بخوبیند و طلال بخیزند و اجناس و مدت اعمار و عبادات و کیفیت پیش
 ایشان از چیز حسابی است و این است تحقیق ملکوت خدای جل جلاله چنانکه خود فرماید وَمَا يَعْلَمُ جُنُودَ
 رَبِّكَ إِلَّا هُوَ یعنی مقدار و عدد و کیفیت لشکران پروردگار تو را جز پروردگار تو هیچکس نمیداند و در
 که کتاب مذکور از کتاب کافی مسطور است که ابوحنان از حضرت ابی جعفر علیه السلام روایت کرده است
 فَمَوْلَانَا أَرَادَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ أَنْ يَخْلُقَ الْأَرْضَ أَمَّا الرِّبَاحُ فَضَرْبُ بَدْوٍ فِيهَا الْأَرْضُ حَتَّى صَارَ مَوْجَانِمْ
 از بدو فصلان بدو اوجده جمعیه فی موضع البیت ثم جعله جبلان من ذی الکرسی من تحتی و هو
 الله عز وجل ان تارک البیت یعنی چون خدای عزوجل بر خلقت زمین مشیت نهاد با او ما فرمان کرد تا بر روی زمین
 وزیدند تا چون موج کردید و کف بر آورد و جمله یک کف شد پس آن کف را در موضع خانه کعبه فرام ساخت
 آنجا که کوهی از کف بر کشید و زمین را در زیرش بجز کرد و این است معنی قول خدای تعالی نَحْتُ خَانَهُ كَمَا بِي مَرْدَانِ

در کتب تفسیر
 غالی

در کتب تفسیر
 غالی

جسد اول از کتاب احوال

مفصل خلق زمین

بر پای شده همان است که در کتبات و مبارکات و دیگر در آن کتاب از او ندی رضی الله عنه مروی است که حضرت باقر علیه السلام فرمود ان الله وضع تحت العرش اربعة اساطين و سماه الضراح ثم بعث ملائكة فامرهم ببناء بيت في الارض مثاله وقدره فلما كان الطوفان برقع فكانت الانبياء تحبونه ولا يعلمون مكانه حتى بواه الله لابرهم فاعله مكانه فبناه من تحت جبل من جبال الجبلين وكنان جبل الطور جبل
 در مجمع البحرین مسطور است که در حدیث وارد است که ملکی را خدا تعالی فرمان کرد از جمله فلانکه خانه برای خدا بسازد و در کتباتش ضراح باشد و ضراح بضم ضاء معجمه در اول جمله و الف و حاء جمله است و این خانه در آسمان چهارم برابر بیت المعمور است و ماده آن از مضارعه است که معنی مقابله و مضارعه است چنانکه ازین پیش در کتاب احوال حضرت سید الساجدین مفصلاً مسطور گردید با جمله حضرت ابی جعفر علیه السلام میفرماید خدا تعالی در زیر عرش چهار ستون بر آورد و ضراح نامید آنگاه که در چهار فرشتگان را بر آن تخت و فرمان کرد تا مانند آن و به اندازه آن خانه در زمین بر آورند و چون ساخته طوفان دامن برهنسند آن خانه را برابر افراخت و پیغمبران با سخنان صحیح مینمادند و مکانش را مردمان نمی دانستند تا خدا تعالی برای ابراهیم علیه السلام منزل گاه فرمود و مکانش را بدو باز نمود و ابراهیم آن خانه را از مایه پنج کوه بنا کرد یکی کوه حراء و دیگری کوه بئیر سیم کوه سبسان چهارم کوه طور پنجم کوه خرطبری میگوید جبل عمر کوهی است در دمشق و فرزند آبادی در قافوس میگوید عمر بجریک کوهی در قدس لبنان بضم اول کوهی است در شام و دیگر در کتاب مزبور از قصص او ندی از جابره از حضرت باقر علیه السلام مسطور است که فرمود از امیر المومنین علیه السلام سؤال کردند که آیا در زمین خلقی از آفریدگان خدا تعالی قبل از آدم علیه السلام و ذریه او بعبادت خدای مشغول بودند فقال نعم قد كان في السموات والارض خلق من خلق الله يعبدون الله ويسبحونه ويعظمونه بالليل والنهار لا يعترفون فان الله عز وجل للخلق الارضين خلقها قبل السموات ثم خلق الملائكة روحانيين لهم اجنه يطرون بها حيث يشاء الله فاسكنهم فيما بين الطباق السموات بقديسونة الليل والنهار واصطف منهم اثنا عشر ملكا من الملائكة ثم خلق عز وجل في الارض الجن روحانيين لهم اجنه فخلقهم دون خلق الملائكة وخصهم ان يلعنوا مبلغ الملائكة في الطهران وغير ذلك فاسكنهم فيما بين الطباق الارضين للصبح ووقفت بقديسون الله الليل والنهار لا يعترفون ثم خلق خلقا دونهم لهم ابدان وادواح بغير اجنه ياكلون ويشربون تتناسل اشباه خلقهم ولبسوا بالجن واسكنهم اوساط الارض على الارض بين بقديسون الله الليل والنهار فرموداری در آسمانها ازین کوهی از آفریدگان خدا بودند که بصبح و تقدیس و تعظیم خدای در روز و شب بدون هیچ انفصال و طفره مشغول هستند چه خدای عزوجل چون زمینها را قبل از آسمانها بیا فرید آنگاه فلانکه روحانیین بیا فرید و فرشتگان را با لها بود که در خدای خواستی پر ملاز گردند و خدای ایشان را ما بین الطباق آسمانها مسکن داد تا خدای را در شب و روز تقدیس کنند و از جمله این فرشتگان اسرافیل و میکائیل و جبرئیل و بیا فرید آنگاه خدای عزوجل نوع جن را در زمین و جان

در بیت ضراح

حضرت امام محمد باقر علیه السلام

با فرید ایشان را با لها باشد و از ملائکه فروترند و آنچه که ملائکه پرواز کنند نتوانند پرواز نمود و خدا تعالی ایشان را
 دره بین طبقات زمینهای بنشاند و در فوق آنها مسکن دهد و این فرشتگان در تمام اوقات روز و شب در
 اتصال جبارتند تقدیس حضرت همین متصل اشتغال در زمین و آسمان مخلوقی فرود تر ازین گروه اختیاری
 که صاحب بدن و روح و بدون بل هستند مجموع خودی باشند و آنها شناس باشند که ایشان و مانند ایشان باشند
 در جنس شیعیانند این گروه را در وسط زمین بر پشت ایشان مسکن ساخت و بدون طرفه در اتصال روز
 و شب تقدیس خدای اشتغال در میان آسمان و زمین و ملائکه فی السموات و فی الارض علیهم
 و برود و یوم و یسبحون و یصلون و یسبحون منهم الخیر شکران طایفه من الجن و النّسایم الذین خلقهم
 الله و اسکنهم اوساط الارض مع الجن مترجدا و عتوا عن امر الله فرجوا فی الارض بغير الحق و علا بعضهم علی
 فی العتو علی الله تعالى حتى سفكوا الدماء فیما بينهم و اظهروا الفساد و جدوا بعبیة الله تعالى قال و اما من الطائفة المبطون
 من الجن علی رضوان الله و طاعتهم و بائوا الطائفة من الجن و النّسایم الذین عتوا عن امر الله تعالى
 پرواز میکردند و فرشتگان آسمان را نگران میشدند و بر ایشان سلام میفرستادند و زیارت ملائکه میشدند و نزد ایشان
 آرام میگفتند و اخبار آسمانی را از فرشتگان میدادند و می آموختند تا چنان افتاد که طایفه از جنس ایشان پرواز میکردند
 و آغزاف را می کردند و در زمین بسرکشی و فساد بنیاد و رزیدند و باره بر باره در طی طرق عصیان پیشی گرفتند تا آنجا که آنها
 بر پیش و بنیان نشدند و فساد را استوار ساختند و خدای آفرید کار را انکار نمودند و طایفه دیگر از بنیان برضوان
 و طاعت پرواز میسازند و از آن دو طایفه جن و نساوس که از طاعت فرمان پروردگار ناس روی برکاش
 بودند بر میسوی شدند قال فخطا الله اجحة الطائفة من الجن الذین عتوا عن امر الله و تمردوا فكلوا الابدان
 علی الطیران الی السماء و الی ملافا الملائكة لما ارتكبوا من الذنوب و المعاصی قال و كانت الطائفة
 المبطنة لامر الله من الجن تطیر الی السماء اللیل و النهار علی ما كانت علیه و كان ابليس و اسیه الخرش
 یطیر للملائكة انه من الطائفة المبطنة ثم خلق الله تعالى خلقا علی خلاف خلق الملائكة و علی خلاف
 خلق الجن و علی خلاف خلق النّسایم یطیرون کایدب اللوام فی الارض یاكلون و یشربون کما تاكل الانعام
 من کلها الارض کلهم ذکران لیس فیهم اناث لیس فیهم انثیة لیس فیهم شهوة النساء و لاحت الاولاد
 و لا التحریف و لا طول الامیل و لا لثة عیش لایلبسهم اللیل و لا ینام النهار لیسوا بیها و لا صوام
 لیسوا هم و ذل الشجر و شربهم من العیون القارید و الاویید الکبار ثم اراد الله ان یفرقهم فرقتهم فی فرقة
 خلف مطلع الشمس من وراء البحر فکون لهم مدینة انشأها لهم فی ارض طولها اثنی عشر الف فرسخ فی اثنی عشر
 الف فرسخ و کون عینها عوزا من حدید یقطع الارض الی السماء ثم اسکنهم فیها و اسکن الفرقة الاخری خلف
 مغرب الشمس من وراء البحر و کون لهم مدینة انشأها لهم فی ارض طولها اثنی عشر الف فرسخ فی اثنی عشر الف
 فرسخ و کون لهم سولین حدید یقطع الی السماء فکون الفرقة الاخری فیها لایعلم اهل جابرسا بموضع اهل

در آیه

جسد اول از کتاب احوال

فكلمة الشمس على هذا واسطاطا لا يصح من الجن والشياطين

جانبها ولا يعلم أهل جابلقا بوضع أهل جابرنا ولا يعلم بهم أهل واسطاطا لا يعرفون الجن والشياطين فيصنعون
 بمرها وببصيصون بيوها ثم تقرب في عين حمة فلا يعلم بها أهل جابلقا اذا غربت ولا يعلم بها
 أهل جابرنا اذا طلعت لانها تطلع من دون جابرنا وتغرب من دون جابلقا
 سینه را چون کار طیان و هیجان ایشان آن مقام ارتسام جت خدای بال قرآن جیان را که از مرضای ترو و کشتا
 کردند فرورخت از نزدی نیروی پرین آسمان و دود از فرشتگان را نیافتند و بسبب معیب و انفرمانی از تقرب
 به پیشگاه یزدانی مجوز نشدند و آن طایفه که از جیان با طاعت یزدان بجای ماندند بر آسمان که بودند روز و شب
 آسمان پرواز کردند و ایس که نامش حارث بود با فرشتگان چنان می نمود که از جمله طایفه مطیعه است آنگاه
 خدایتعالی خلقی را بر خلاف خلق طاکه و بر خلاف خلق جن و بر خلاف خلق شناس بیافریه که چون هوام الارض
 در زمین جنبش میکردند و جماعت مانند چارپایان از مراعی و حیدرگاه زمین اکل و شرب می نمودند و همه نزد
 و بیچ داده انداشد و ایل بزین و دستدار اولاد و زراعت و صاحب آرزوی دراز و امید دیر باز و لذت
 زنده گانی بودند نه از سیاهی شب و از نمانش روز و بجزه یاب بودند و در شمار بهایم و نه در زمره هوام الارض
 بودند از برکت درخت برکت برگرفته و از آبهای کوار او چشمه های دلار و رود خانهای پهن و در بهره و در بودند
 آنجا و شیت یزدانی و اراده سجانی بر تفرقه این گروه علاقه گرفت و ایشان را بر دو فرقه نهاد یکفرقه را در
 خلف مطلع خورشید از پس دریای محیط جای داد و شهید برای ایشان ایجاد فرمود که نامش جابر سات طوس
 دو دانه هزار فرسخ بود آنجا و باره آهین برگردن کشید که ریش اندزین سر بر آسمان داشت و آن یک فرقه را
 در آن مسکن داده فرقه دیگر او در خلف مغرب آفتاب از در دریا سکون داد و شهر و یک سو مسکن بجابلقا بر آهین
 سکون ایشان مقرر فرمود که طولش دو دانه هزار فرسخ و در دو دانه هزار فرسخ بود و هم باروی آهین برگردن
 بر آورد که از زمین سر بر آسمان برافراشته بود و آن فرقه را در آسمان سکون فرمود و مردم این دو شهر را از حال یکدیگر خبر نبرد
 و اهل واسطاطا زمین را از جافت جن و شناس از حال سکان جابر سا و جابلقا اثر نبود و آفتاب بر اهل واسطاطا
 در زمین از طبقه جن و شناس بافتی و ایشان را از حرمت و ضوئش بهره افادای آنجا خورشید در چشمه گرم
 فرو شدی و غره بگردی و اهل جابلقا از آن خبر نبردی چون غروب کردی و مردم جابر سا را امان آن آگاهی
 نیفتادی چون طلوع نمودی چه آفتاب از یکطرف جاب سا طلوع میزد و از یکطرف جابلقا غروب میکرد و عرض کرد
 یا امیرالمؤمنین اگر اینحال چنین بود و آفتاب بر این مردم طلوع میکرد چگونه مردم جابر سا و جابلقا میدیدند و زندگی
 میکردند و چگونه باکل و شرب میپرداختند فقال علیه السلام انهم يتصنون نور الله عنهم في أشد ضوء
 من نور الشمس ولا يبرون ان الله تعالى خلق شمسا ولا شمرا ولا نجومًا ولا كواكب
 لا يعرفون شيئا من ذلك و اینجاست خبر خداوند اعدیت روشن بودند و بسی فرزندان نور از فرغ شمس افزون
 بود و بیچ میدانستند که خدایتعالی آفتاب و ماه و ستارگان بیافریه و بجز خدای هیچکس و بیچ چیز دانستند

در این شهر است

حضرت امام محمد باقر علیه السلام

نیند اشتند عرض کردند یا امیرالمؤمنین ایس از ایشان چگونه بکنار بود فرمود لا یعرفون ابلیس ولا
 یعموا ین کبره لا یعرفون الا الله وحده لا شریک له لریکتب احد منهنم خطیته و لا یقرن
 انما لا یسمون ولا یهرون ولا یؤمنون الی یوم العیمة ینبذون الله الیه ثم یرون اللیل والنهار
 عندهم سواء قال ان الله احب ان یخلق خلقا وذلک بعد ما مضی للجن والشیانس سبعة الین
 سنة فلما کان من خلق الله ان یخلق ادم للذی اراد من التدبیر والتقدیر فیها هو مکونه فی السما
 والارضین کسطعن اطباق السموات ثم قال للملائکة انظروا الی اهل الارض من خلقی من الجن
 والشیانس هل یرضون انما لهم وطاعتهم لی فا طلعت وراوا ما یعلون فیها من المعاین
 وسفک الدماء والفساد فی الارض بغیر الحق لعظموا ذلک وعضبوا لله وایسوا علی
 اهل الارض ولما یملکوا غضبهم قالوا یا ربنا انت العزیز الجبار الفاهر العظیم
 الشان وهؤلاء کلهم خلقک الضعیف الذلیل فی ارضیک کلهم یقبلون فی قبضتک
 وبعیثون یرزقک ویمتقون بما فیکتک وهم یعصونک بمثل هذه الذنوب اعظام لا یغضب الای
 منهم لنعیک بما نتمتع منهم وترى قد عظم ذلک علینا واکبرناه فیکتک ایشان نه شیطان را بشنا
 نه مجال او اکاهی داشتند جزیردان بی شرکت و ربا باز باهیچس باز و نیازند اشتند و هرگز قد می سخا
 و معصیت برده اشتند نه بیاری دیدند نه زحمت پیری یا نشدند تا قیامت با سبب مرک و چار شوند
 اوقات خود را بامتعبادت حضرت احدیت سپارند و روز و شب نزد ایشان یکمال بود و چون بهرگز
 سال از زمانه جن و شناس بیایان رفت میدان تعالی جهنم است که خلقی میگردانند و شعلت آدم شیت نهاد و طباق
 آسمان را کشوده داشت و با فرشتگان فرمود با فریدگان من از جن و شناس روز من نظار کنید آیا بعبادت و
 اطاعت ایشان خوشنود یا شید چون طا که سخنان شدند و از معاصی این مخلوق و سفک دماء و ف و در زمین بدو
 ق و صواب آگاه شدند سخت عظیم شردند و در راه یزدان غضبان گردیدند و بر مردم زمین خشکیان شدند چندانکه خشم
 خود را توانستند فرورد و عرض کردند ای پروردگارا ما همانا تو عزیز جبار فاهر عظیم ایشان باشی و ایشان بامت مخلوق
 ضعیف و ذلیل تو روز من تو باشند و همه در قبضه اقدار تو روزی خوار تو هستند و با ما مش تو آسایش دارند و با این
 حال ایسگونه در حضرت تو معصیت می بکنند که اقدارم کنند و تو بر کردار ایشان خشم بخیری و انتقام نخشی لکن کردار
 ایشان بر ساخت و سوار و کران و بزرگ افتاد قال فلما سمع الله تعالی مقالته للملائکة قال لای خاعل فی الله
 خلیفه فیکون حجی علی خلقی فی ارضی فقال للملائکة سبحانک ربنا انجمد فیها من یفسد
 فیها ویبغک الدماء وینقض قدیس لک فقال الله تعالی یا ملائکتی انی اعلم ما لا تعلمون انی
 لخلق خلقا سیدی و اجعل من ذریته انبیاء و مرسلین و عبادا صالحین وائمة مهتدین
 و اجعلهم خلقا فی ارضی ینهونهم عن معصیتی و ینبذونهم من عدلی و یصدونهم الی طاعتی

در خطاب بملائکة
 در وقت آدمیان
 شیخ محمد باقر

و یسکون

جداول از کتاب احوال

وَيَسْلُكُونَ فِيهَا طَرِيقَ سَبِيلٍ آجَلٍ مَّجْمَعٍ لِيُعَذِّبَ اللَّهُ الْأَوْثِدَارَ وَأَنْفِيَ الشَّيَاطِينِ مِنْ أَرْضِنَا وَأَعْلَمُ مَا فِيهَا
 مِنْهُمْ فَاسْكِنْتُمْ فِيهَا وَالْمَوَادَّ وَالْخِطَابِ الْأَرْضِ وَفِي الْأَنْبِيَاءِ فَلَا يُرَاقِبُ خَلْقِي وَلَا يَرُدُّنَّ شَخْصَتَهُمْ وَلَا يُجِلُّ سَوَامِيَهُمْ
 وَلَا يُجَالِطُونَهُمْ وَلَا يُؤَاكِلُونَهُمْ وَلَا يُشَارِبُونَهُمْ وَلَا يُتَبَّعُونَ كَلِمَتَهُمْ وَمَنْ عَصَانِي مِنْ نَسْلِ خَلْقِي الَّذِي
 عَظَّمْتُ وَأَصْطَفَيْتُهُ لِيُفِي أَسْكِنْتُمْ مَسَاكِنَ الْعِصَاةِ وَأُورِضْتُمْ مَوَاقِعَهُمْ وَلَا أَبَالِي فَقَالَتِ
 الْمَلَائِكَةُ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ فَقَالَ الْمَلَائِكَةُ إِنَّ خَالِقَ بَشَرًا
 مِنْ صَلْصَالٍ مِنْ حَمَاءٍ مُسْنُونٍ فَإِذَا سَوَّيْتَهُ وَنَفَخْتَ فِيهِ مِنْ رُوحِي فَقَعُوا لَهُ
 سَاجِدِينَ قَالَ وَكَانَ ذَلِكَ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ تَعْلِيمًا لِمَنْ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ
 مِنْهُ عَلَيْهِمْ وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ إِلَّا بِمَا يَفْعَلُونَ إِلَّا بَعْدَ الْحُجَّةِ عُنْدَ الْأَوْثِدَارِ فَامْرَأَةٌ
 تَبَارَكَ وَتَعَالَى مَلَكًا مِنَ الْمَلَائِكَةِ فَاعْتَرَفَتْ عُرْفَتُهُ بِمِثْلِهِ فَصَلَّصَهَا
 بِكَفِّهِ فَجَدَّتْ فَقَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ مِنْكَ أَخْلَقَ

وَأَعْلَمُ مَا فِيهَا مِنْهُمْ فَاسْكِنْتُمْ فِيهَا وَالْمَوَادَّ وَالْخِطَابِ الْأَرْضِ وَفِي الْأَنْبِيَاءِ فَلَا يُرَاقِبُ خَلْقِي وَلَا يَرُدُّنَّ شَخْصَتَهُمْ وَلَا يُجِلُّ سَوَامِيَهُمْ وَلَا يُجَالِطُونَهُمْ وَلَا يُؤَاكِلُونَهُمْ وَلَا يُشَارِبُونَهُمْ وَلَا يُتَبَّعُونَ كَلِمَتَهُمْ وَمَنْ عَصَانِي مِنْ نَسْلِ خَلْقِي الَّذِي عَظَّمْتُ وَأَصْطَفَيْتُهُ لِيُفِي أَسْكِنْتُمْ مَسَاكِنَ الْعِصَاةِ وَأُورِضْتُمْ مَوَاقِعَهُمْ وَلَا أَبَالِي فَقَالَتِ الْمَلَائِكَةُ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ فَقَالَ الْمَلَائِكَةُ إِنَّ خَالِقَ بَشَرًا مِنْ صَلْصَالٍ مِنْ حَمَاءٍ مُسْنُونٍ فَإِذَا سَوَّيْتَهُ وَنَفَخْتَ فِيهِ مِنْ رُوحِي فَقَعُوا لَهُ سَاجِدِينَ قَالَ وَكَانَ ذَلِكَ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ تَعْلِيمًا لِمَنْ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ مِنْهُ عَلَيْهِمْ وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ إِلَّا بِمَا يَفْعَلُونَ إِلَّا بَعْدَ الْحُجَّةِ عُنْدَ الْأَوْثِدَارِ فَامْرَأَةٌ تَبَارَكَ وَتَعَالَى مَلَكًا مِنَ الْمَلَائِكَةِ فَاعْتَرَفَتْ عُرْفَتُهُ بِمِثْلِهِ فَصَلَّصَهَا بِكَفِّهِ فَجَدَّتْ فَقَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ مِنْكَ أَخْلَقَ

میفرماید چون میدان تعالی بر عرض ملائکه بشنید فرمود همانا من در زمین خلیفه مقدر و مقرر میفرماید که در زمین
 بر مخلوق من حجت من باشد فرستگان عرض کردند ای پروردگار ما آیا خلقی را در زمین مقرر میداری که در زمین قسطن
 انجیری و فوزیزی کند با اینکه ما سجد تو تسبیح نمایم و ترا تقدیس کنیم خدای فرمود ای فرستگان من میدانم چیزی را که
 شنایند اینها من به دست قدرت خود خلقی میفرماید از ذریت او پیغمبران و فرستادگان و بندگان نیکوکار
 و پیشوایان راسته قرار دهد از میگویم و این جماعت را در زمین بر آفریدگان خود خلقی میدهم تا ایشان را از معصیت
 با من باز دارند و از عذاب من بجاگردد و بطاعت من راهنمایی نمایند و در طریقت من راه برند و در خلدند
 حجت من باشند و شیاطین را از زمین خود بیرون کنم و زمین را از آزار جاس و جود ایشان مستقر دارم و در هوا و آفتاب
 زمین و بیابانهای پنهان و منزل دهم تا مخلوق من ایشان را و ایشان شخص آنان را نبینند و ایشان مجاست
 و مخالفت نکنند و ایشان در اکل و شرب شریک نشوند و جاست جن تار و عاصی را از نسل آفریدگان خود
 و همانم تا ایشان و سیکان بریت مجاورت بخونند و در میان ایشان و جماعت جان مجابی بر آورم تا ایشان
 جیان مانده چند و ایشان مجاست نکنند و نیاشانند و در هر کار که ایشان اندر شوند آنها اندر نیانند و هر کس که
 حصیان و رز و با من از نسل خلق من که ایشان را بزرگ و بزرگتریه داشته در سکن عاصیان و کمن ایشان آورم
 و در این کار هیچ کردی بر ازیال عفت و ایتیت من بر بنوا نهشت ملائکه عرض کردند ما را هیچ علی نیست که آنچه
 بقا را بر ما موفقی توفی حلیم حکیم پس خدای با ما که فرمود که من میآفرینم آدمی را از کل خشک که کاین است از لای کند
 یا مسطور و چون حالت کم صورت و بیست او را بر وجهی که مستعد نفع روح باشد و دردی که آفریده من است
 و او چون این نداند که در دستان میدم به تعظیم و تعظیم او سجده برید میفرماید این فرمان یزدان تقدیر بود بر آس
 از ایشان بدان پیش که آدم را خلق بفرماید تا حجت بر ایشان تمام باشد و خدای تعالی هیچ چیزی را بر قومی دیگرگون

حضرت امام محمد باقر علیه السلام

نخند که بعد از آنکه تحت خواه از روی هم باشد یا از دست آنگاه خدا تعالی فرشته از فرشتگان را فرغان کرد تا یک ۹۱۵

کف آب به دست راست بر گرفت و در دست خود وصلصال نمود تا جا بدگشت آنگاه خدای با آن کل فرمود از تو

در باب استغفار
مغزق

می آفریم در کتاب مجمع البحرین مسطور است که در حدیث علی علیه السلام وارد است **اِغْتَرَفَ رَبُّنَا عَرَفَةَ وَجَلَّ عَرَفَةَ بِمَيِّدِهِ مِنَ الْمَاءِ الْعَذْبِ الْفَرَّادِ فَصَلَّصَلَهَا فَبَدَّدَتْ فَقَالَ لَهَا مِنْكَ خَلْقُ الْيَتِيمِ وَالْمَرْئِيَّةِ**

وَعِبَادِي الصَّالِحِينَ وَالْأَيُّمَةَ الْمُهْتَدِينَ وَالِدُّعَاءَ إِلَى الْجَنَّةِ وَاتَّبَاعَهُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَلَا أَبَابِي وَلَا أَسَالِ عَمَّا أَفْعَلُ وَهُمْ يُسْئَلُونَ ثُمَّ اِغْتَرَفَ عَرَفَةَ أُخْرَى مِنَ الْمَاءِ الْمَالِحِ الْأَجْبَاجِ فَصَلَّصَلَهَا فَبَدَّدَتْ ثُمَّ قَالَ لَهَا مِنْكَ خَلْقُ الْجَبَّارِينَ وَالْفَرَّاجَةَ وَالْعَتَاةَ وَخَوَانَ الشَّيَاطِينِ وَالِدُّعَاءَ إِلَى النَّارِ

إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَاتَّبَاعَهُمْ وَلَا أَبَابِي وَلَا أَسَالِ عَمَّا أَفْعَلُ وَهُمْ يُسْأَلُونَ قَالَ وَشَرَطَ فِي ذَلِكَ الْبَدَاءَ فِيهِمْ وَلَمْ يَشْرَطْ فِي أَصْحَابِ الْيَتِيمِ الْبَدَاءَ ثُمَّ خَلَطَ الْمَائِينَ جَمِيعًا فَصَلَّصَلَهَا ثُمَّ كَفَّهَا

فَدَامَ عَرْشُهُ وَهِيَ سُلَالَةٌ مِنْ طَبِينِ ثُمَّ أَمَرَ اللَّهُ الْمَلَائِكَةَ الْأَرْبَعَةَ الشَّمَالِ وَالْجَنُوبِ وَالصَّبَا وَالذُّبُورَانَ مِيُولُوا عَلَى السُّلَالَةِ الطَّبِينِ فَبَدُّوْهَا وَأَنْشَأُوهَا وَجَرُّوْهَا وَفَصَلُّوْهَا وَأَمَرُوا فِيهَا

الطَّبَائِعَ الْأَرْبَعَةَ الرِّيحَ وَالذَّمَّ وَالْمِرَّةَ وَالْبَلْغَمَ فَجَاءَتِ الْمَلَائِكَةُ عَلَيْهَا وَاجْرُوا فِيهَا الطَّبَائِعَ الْأَرْبَعَةَ الرِّيحَ مِنَ نَاحِيَةِ الشَّمَالِ وَالْبَلْغَمَ مِنَ نَاحِيَةِ الصَّبَا وَالْمِرَّةَ مِنَ نَاحِيَةِ الذُّبُورِ وَالذَّمَّ مِنَ نَاحِيَةِ الْجَنُوبِ

فَأَسْلَقَتِ النَّعْمَةَ وَكَمَلَ الْبَدَنُ فَكَلِمَةُ مِنْ نَاحِيَةِ الرِّيحِ حُبُّ النِّسَاءِ وَطُولُ الْأَمِيلِ وَالْحِرْصُ رِزْمَةٌ مِنَ نَاحِيَةِ الْبَلْغَمِ حُبُّ الطَّعَامِ وَالشَّرْبُ وَالْعِلْمُ وَالرِّفْقُ وَرِزْمَةٌ مِنَ نَاحِيَةِ الْمِرَّةِ الْعَضْبُ وَالسَّغْفَرُ وَالشُّبُنَةُ وَالنَّجْرُ وَالْقَمْرَةُ وَالْعَجَلَةُ وَرِزْمَةٌ مِنَ نَاحِيَةِ الذَّمِّ حُبُّ الْعِنَادِ وَاللَّدَاتِ وَرُكُوبُ الْحَارِمِ وَالسَّهْوَةُ

میفرماید که کف خدای تعالی از طرف راست خود از مذاب که ارای شیرین صاف بر گرفت و او را کل غریزی فرمود

و جامه کرده پس خدای با آن وصلصال خطاب کرد و فرمود پیغمبران و فرستادگان و بندگان نیکوکار خود و

پشویان راسته قرار داد و عورت نمایندگان بسوی بهشت و اتباع ایشان با تار و زیامت از تو بیا فریم و در عرض قدرت و خلافت خود هیچ باک ندادم و از آنچه کنم پرسیده نشوم و از آنچه کند پرسیده نشوند آنگاه یک کف دیگر

از آب شور تیغ بر گرفت و با دست متعال وصلصال نمود آنگاه جامه شد پس با آن خطاب کرد و فرمود از تو چهارگان

و فرغند و سرکشان و برادران شیاطین خوانندگان بسوی نارا با اتباع ایشان تا قیامت خلق فرمایم هیچ با

ندادم و از آنچه کنم هیچ قدرت پرسیدن ندارد و ایشان هر چه کنند پرسیده شوند میفرماید در این یک محض شمول رحمت

و کمال عطوفت و رأفت بیاد شرط نهاد مکن در اصحاب من که برای عیافت بهشت برین و اعلیٰ عینین هستند این شرط

نفرمود یعنی چون خدای متعال رحمت محض و عین کرم است در این یک بدایاورد و دیگر کون نمی فرماید این

هر دو قاب با هم بیامیخت و وصلصال کرد اینده در پیشگاه عرش غلظت و کبرای خود گذاشت و این وصلصال خلاص

و خالص از کل پاکیزه کند و مرات بود آنگاه زندان تعالی با فرشتگان چهارگانه موکل بر شمال و جنوب و صبا

حداول از کتاب احوال

و در بوستان کرد تا برین گل جوان آورد پس این خاک که بر حساب هر پودر کار تا آن گل را ابدار و انشا کرده و از هم
 بگری و منفصل گردانند و چهار طبیعت را که باد و خون و سودا و بلغم است در آن جای دادند پس بر حسب فرما
 نیدان فرشتگان ریح را از طرف شمال و بلغم را از طرف صبا و سودا را از ناحیه و پودر و دم را از ناحیه جنوب در آن
 جای دادند و آن مخلوق مقام بلوغ گرفت و آن بدن جانب اکمال سپرد و از جهت ریح دوستی شوان و طول آن
 و حرص ملازم او شد و از جهت بلغم میل بطعام و شراب و علم و مراقت یاد ادا کردید و از جهت سودا صفت غضب
 و سفاهت و شیفت و تجر و سرکشی و شتاب را عاوی شد و از جهت دم دوستدار و شمنی و فساد و لذات و فساد

در کتاب محارم و شہوات کردید **قال ابو جعفر عليه السلام و حدنا هذا في كتاب علي عليه السلام**
خلق الله آدم في ربيع اربعين سنة مصورا فكان يرمي به ابليس العين فيقول لا امر عظيم خلقت
لون امر في الله بالشجور لهذا عصيته قال ثم نفع فيه فلما بلغت فيه الروح الى ما عند عيسى قتل
للمرءية فقال الله برحمتك الله قال الصادق عليه السلام منبت له من الله الرحمة و عن ابي جعفر عليه السلام
قال كان عمر آدم منذ بوج خلق الى ان قمن ثمانين سنه و دفن ببلدة و نفع فيه يوم الجمعة بعد الزوال

در غنچه
 آدم علیه السلام

حضرت ابی جعفر علیه السلام میفرماید اینجاست مادر کتاب علی صلوات الله علیه یا نعم پس خدا تعالی آدم علیه السلام
 بیافرید و چهل روز همچنان در صورت صلصال بر جای بود و در آن وقت شیطان نقون بر آن پیکر مبارک عبور و مرور
 نیداد و میگفت ای امری نه که آفریده شدی اگر خدا تعالی مرا بسجده این پیکر فرمان کند در حضرت داد و فرما
 کنم میفرماید پس از آن در پیکر آدم روح جبرئیل و چون روح جبرئیل آدم رسید عطف بر آورد و گفت پاس مخصوص خود او
 خدای من در رحمت میکند تو را خدای حضرت صادق علیه السلام میفرماید که مدت زندگی حضرت ابی البشر در این کرب
 پر آسب و خطر نصد و سی سال بود و در آنکه مظهره خون کردید در روز جمعه بعد از زوال شمس در قالب شریفش روح
 برد میداد با جمله اشک در حدیث شریف مذکور کردید اشباهه خلقم یعنی اشباهه بالانس یا اشباهه بعضم بعضی بنا بر اضافه
 ای اشباهه خلق سخن و او یک نفر بود لا یسهم لیل ممکن است که معنی این باشد که این جماعت در شب محتاج بستر و روز
 و تر نبوده و چون آفتاب بر ایشان میندیشید و طالع میگردید روز و شبی نزد ایشان ظاهر نبود و نیز ازین خبر معلوم
 که جابلقا و جابرسانین عالم دنیا خارج هستند و در خلف آسمان چهارم بلکه موافق مشهور در خلف آسمان هفتم میباشند
 و مردش صغری از خاک یا شبیه با خاک هستند و دیگر از کتاب مذکور از کتاب بصائر از جابر مسطور است که گفت

از حضرت ابراهیم علیه السلام سوال نمودم ازین قول خدای **و کذلت نوحی ابراهیم ملکوت السموات و الارض**
 یعنی مقصود از ملکوت سموات و الارض که با بر ابراهیم علیه السلام نموده چیست جابر میگوید من در اینجا حال سر بسوگند
 زمین و آسمان حضرت دست مبارک بفرود برافزاد و فرمود سر برافزاد چون سر بلند کردم سقف را بخوان شدم
 که بر شکافت چند آن چشم را فرودی فرود خان دریافت و خیره ساخت آنگاه با من فرمود ابراهیم علیه السلام ای کون
 ملکوت آسمان و زمین را چه بود فرمود و سر فرود آوردم پس نشان فرمود و سر بلند کن چون سر بر کشیدم سقف را بجات خود ایتم

در معنی و اینست
 نوحی ابراهیم

یعنی چشم
 سر بر کشیدم

حضرت امام محمد باقر علیه السلام

آنگاه دست را گرفت و از جای پای شد و از آن خانه که بان اندر بودیم بیرون برد و بخانه دیگر آورد و جانکه بر
 تن مبارک داشت از تن بگذاشت و به یک جا مرتن بیاماست و با من فرمود چشم منسرد و خوابان پس دیده فرو بستم و فرمود
 چشم برنخاشی من ساعتی بر آن حال بودم آنگاه فرمود هیچ میدانی بجا اندری گفتم خدایم فدای تو شوم فقال لَمَّا نَسَبْتَ
 فِي الظُّلْمَةِ الَّتِي سَلَكَهَا ذُو الْقَرَيْنَيْنِ فرمود هم اکنون در آن ظلمت باشی که ذوالقرنین در سپرد عرض کردم فدای تو شوم
 رخصت یفرمائی تا چشم خویش بر کشیم فرمود چشم بر کشای هیچ چیز نخواهی دید چون چشم بر کشادم خویشم را در چنان
 تاریکی و غلظتی دیدم که جای پای خویش ندیدم آنگاه اندکی سیر فرمود و توقف نمود و گفت میدانی در کجائی عرض کردم خدایم
 فرمود من چشمه حیات که خضر علیه السلام از آن بیاشامید واقف هستم و ازین عالم بعالمی دیگر برقیم و در آنجا
 پروریم و آن عالم اسیبست همین عالم که در آن اندریم از حیثت بنیان و ساکنان و مردمش بخوان شدیم آنگاه
 بعالم سیم بیرون شدیم مانند حیثت عالم اول و دوم تا پنج عالم را در نوشتیم آنگاه فرمود هَذِهِ مَلَكُوتُ الْأَرْضِ
 وَلَمْ يَرْهَبْهَا إِلَّا هَيْمٌ وَأَمَّا رَأَى مَلَكُوتَ السَّمَاوَاتِ وَهِيَ اثْنَيْ عَشَرَ عَالَمًا كُلُّ عَالِمٍ كَهَيْئَةِ مَارَاتٍ
 كَلَّمَا مَضَى مِثْلًا إِمَامٌ سَكَنَ أَحَدَهُ الْعَوَالِمِ حَتَّى يَكُونَ إِخْرَمٌ الْقَائِمُ فِي عَالِمِنَا الَّذِي نَمُخِّنُ
 سَلَكَ ذُو قَالٍ ثُمَّ قَالَ غَضَّ جَبْرَتَهُ فَقَضَّضْتُ بَصَرِي ثُمَّ أَحَدَيْتُ يَدِي فَأَذَانُ فِي الْبَيْتِ الَّذِي
 خَرَجْنَا مِنْهُ فَتَرَعْنَا الْإِثَابَ وَلَبَسْنَا الْإِثَابَ الَّتِي كُنْتُ عَلَيْهِ وَعُذْنَا إِلَى عَجَلِنَا فَعَلْتُ جَبْرَتَكَ
 فِذَاكَ كَرَمَضِي مِنَ النَّهَارِ قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ ثَلَاثُ عَالَمَاتٍ مَلَكَوتُ السَّمَاوَاتِ مَلَكَوتُ الْأَرْضِ مَلَكَوتُ آسَمَانَا
 بهید و اینها در زده عالم است هر عالمی بسیت و صورت جهان باشد که دیدی هر وقت امامی از آن بگذرد و در یکی از این
 عوالم مسکن یابد و آخر ایشان قائم مآورد عالم باشد که در آن ساکن سیتیم پس از آن با من فرمود چشم بر بند پس
 چشم فرو نهادم و دست مرا گرفت تا گاه خود را در جهان بیت که از آن بیرون شده بودیم دیدیم و آن حضرت
 آن جا به هر یک مبارک داشت بگذاشت و آن جا به هر یک از سخت بر بدن داشت بر تن برداشت و جهان مجلس
 که از سخت بودیم باز شدیم پس عرض کردم فدای تو کردم چه مقدار از روز بر گذشت است فرمود سه ساعت
 معلوم باد که این کلام و لم یراه ابراهیم یعنی تمامت آن را ندید یا در هنگام احوال ابراهیم با قوم خود ندید و بعد از آن
 بهید یا بنابر آن باشد که در الارض را منسوب قرانت کند چنانکه در قرانت آمده علیهم السلام رسید و گفته با طاف
 آیه شریفه و بصره الارض و عطف به السموات موافق نخواهد بود معلوم باد ملکوت از ملک اعظم است و تالی در آن
 برای مبالغات و معنی آن است که نویم ابراهیم را بر بیتی و ملک خود را با عجایب و بدایع آسمانها از زده عرض
 تا تحت اثری بروی منکشف گشت تا بان رسید و قدرت کامله ایند سبحان برهان نماید و بر توانائی خداوند
 ذوالعجل استدلال فرماید از حضرت ابی جعفر علیه السلام در معنی این آیه وانی دلالت مروی است
 كَسَطَ اللَّهُ عَنِ الْأَرْضِ حَتَّى رَأَى رَأْسَ السَّمَاوَاتِ حَتَّى رَأَى رَأْسَ مَا فِيهَا مِنْ
 لِلذَّلِيلَةِ وَحَلَقَ الْعَرَشِ يَعْنِي خَدَاوَنَ طَبَقَاتِ زَمِينٍ بِأَبْرَاهِيمَ شَافَهُ دَاخِلًا تَابَ اِبْرَاهِيمَ نَحْوَانِ آن در آنچه در زیر آن

جلد اول از کتاب احوال

بودند و حجاب از سموات منکشف ساخت تا آسمانها و آنچه در میان آنهاست لظلمه و حله عرش را بید و بیکر
 در کتاب سهار و عالم و کانی از ابو عمره از حضرت ابی جعفر علیه السلام مرویت که گفت بشی در خدمت آن حضرت بود
 پس چشم مبارک آسمان کشود و فرمود یا بالخرقة هذیه قبة آدَمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَأَنَّ لِلَّهِ عَزَّ وَجَلَّ
 سِوَاهَا تَبَعَةٌ وَتَلْبِثِينَ قَبَّةً فِيهَا خَلَقَ مَا عَصَا اللَّهُ طَرَفَةَ عَيْنٍ اِی ابو عمره این است قبة
 پدما آدم علیه السلام و خدای عزوجل بیرون ازین قبة سی و نه قبة دیگر است که در آنها آفریده کانی باشند که
 در طرفة العینی بمعیت خدای عزوجل اند در توحید صدوق از ابو جعفر اضم مسطور است که گفت از حضرت ابی جعفر
 علیه السلام از آن روح که در پیکر آدم و از آن روح که در قالب میسی علیه السلام بود پرسش کردم که این دور روح
 چیست یعنی اینکه خدای نسبت این دور روح را بخود میدهد چه معنی دارد و فرمود روحان مخلوقان اختارهما
 وَأَصْطَفَاهُمَا رُوحَ آدَمَ وَرُوحَ حَبِشَةَ عَلَیْهِمَا التَّلْمِیعُ دُورِ رُوحِ بَدْنِهِ آفریده شده که خدای اختیار فرمود و برگزیده
 داشت این دور روح را که روح آدم و میسی علیهما السلام باشد و هم در آن کتاب از ابو بصیر از حضرت ابی جعفر علیه السلام
 از قول خدای عزوجل وَتَقَعَتْ حَبِشَةُ مِنْ رُوحِی مَرُوتِی که فرمود من قَدَرْتُ بِتِی یعنی دیدم در کتاب
 از قدرت خود و هم در آن کتاب از محمد بن مسلم مسطور است که از حضرت ابی جعفر علیه السلام پرسش کردم از قول خدای عزوجل
 وَتَقَعَتْ حَبِشَةُ مِنْ رُوحِی که این نفع چگونه است فرمود ان الرُّوحُ مَخْرُوكَ كَالزَّبِجِ وَآمَّا سِجِّی رُوحًا لِأَنَّهُ اشْتَقَّ
 اسْمُهُ مِنَ الزَّبِجِ وَآمَّا أَخْرَجَهُ عَلَى لَفْظِ الرُّوحِ لِأَنَّ الرُّوحَ مُجَالِسُ الزَّبِجِ وَآمَّا أَضَافَهُ
 إِلَى نَفْسِهِ لِأَنَّهُ اصْطَفَاهُ عَلَى سَائِرِ الْأَرْوَاحِ كَمَا اصْطَفَى نَبِيًّا مِنَ الْبُیُوتِ فَقَالَ بِنَبِيِّی وَقَالَ لِرَسُولِی
 مِنَ الرُّسُلِ خَلِیْلِی وَآشْبَاهَ ذَلِكَ وَكُلُّ ذَلِكَ مَخْلُوقٌ مَخْنُوعٌ مَخْدُودٌ مَرْتَبُوبٌ مَدْتَبَرٌ یعنی روح
 مانند باد در پیش و حرکت است و چون پیش از زبج مشتق است روح نام کردند چون مجالس با زبج است لفظ
 روح باز نمودند و اینکه خدای این روح را بنفس خود مضاف و منصوب داشته برای این باشد که خدای
 این روح را بر سایر ارواح برگزیده فرمود چنانکه فایده که را از سایر بیوت اشخاص فرمود و بخود نسبت داد و بیعتی
 فرمود و بار سولی از رسولان حبیبی فرمود و همچنین است سخن در اشباه و امثال آن کمال اینها همه آفریده شده
 ساخته شده و از نو پدید آمده و تکرار کرده شده است و هم در کتاب مسطور از محمد بن مسلم مذکرات که از حضرت
 ابی جعفر علیه السلام از قول خدای عزوجل وَتَقَعَتْ حَبِشَةُ مِنْ رُوحِی پرسیدم قَالَ رُوحُ اخْتَارَهُ اللَّهُ وَاصْطَفَاهُ
 وَخَلَقَهُ وَأَضَافَهُ إِلَى نَفْسِهِ وَفَضَّلَهُ عَلَى جَمِیعِ الْأَرْوَاحِ فَامْرُؤٌ یُنْفِخُ مِنْهُ فِی الدَّ

در باب قبة آدم علیه السلام

روحی که در پیکر آدم و میسی بود

در معنی لغت من روحی

یعنی این معنی

یعنی در حدیث محمد بن مسلم

روح در پیکر آدم علیه السلام بر دوین نسبت محض تشریف و تکریم آن است
 ذکر پاره کلمات جعفر آیات حضرت امام محمد باقر علیه السلام و اخبار حضرت
 که متعلق به بارض و ما متعلق به ما است

